

LIETUVIŲ

DIENOS

INŽ. VYTAUTAS ČEKANAUSKAS, LIETUVOS GENERALINIS GARBĖS KONSULAS

1978 M. VASARIO MĖN.

LITHUANIAN DAYS

FEBRUARY

1978

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1978, vasaris Nr. 2 (281)

February 1978 No. 2(281)

Eina XXIX metai

Volume XXIX

Redaguoja

REDAKcinė KOLEGIJA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Leidėjas / Publisher

Antanas F. Skirius

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1.50

Single Copy \$1.50

Prenumerata metams \$15.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$15. per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$25.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

Inž. Vytautas Čekanauskas, Lietuvos generalinis garbės konsulas Los Angeles, CA. Valstybės Departamentas 1977 spalio 6 raštu patvirtino jį konsulu.

Vytautas Čekanauskas Appointed Honorary Consul General

Vytautas Čekanauskas, newly appointed Honorary Consul General of Lithuania in Los Angeles, California, has been granted recognition of this appointment by the Government of the United States of America on October 6, 1977. Born in Kaunas, Lithuania. In the summer of 1944 was forced to leave Lithuania, and at the end of World War II found himself in the French Zone of occupation in Germany. Came to the United States of America in October, 1949.

During the Korean War saw military service in the United States Army. Served in the Korean War Theater as a member of Korean Military Advisory Group (KMAG). Wounded on Sept. 14, 1951 in the vicinity of Kajon, North Korea. Received Purple Heart, Combat Infantry Badge, Korean Service Medal with two bronze stars, UN Service Medal, Republic of Korea Presidential Unit Citation, and Good Conduct Medal.

Educated in Europe and the United States. Has degree in Electrical Engineering from the University of Illinois, Urbana, Illinois. Came to Los Angeles area in 1957, married former Janina Budriunaite in 1959, and presently lives with his wife and three daughters, Daiva, Rita and Vida (ages 11 to 14½), in Westlake Village, California. For the last 15 years has been employed by Hughes Aircraft Company.

Membership in civic and political organizations including leadership posts:

United Lithuanian Relief Fund of America, Los Angeles; Lithuanian-American Council, Los Angeles; Baltic American Committee, Los Angeles; Americans for Freedom of Captive Nations, Los Angeles; Republican Heritage Groups Council, Southern California; Lithuanian American National Association, U.S.A.; Los Angeles City U.S. Bicentennial Committee, Heritage Group, Team Leader; American Legion West Hollywood Post 405, Los Angeles, Commander.

Was elected representative from Western United States to the Fourth Lithuanian World Congress in Washington, D.C. (1973).

Represented Los Angeles Chapter of Lithuanian-American Council at the Seventh Lithuanian American Congress in Chicago, Illinois (1974).

Received numerous certificates of appreciation, citations and decorations for meritorious service from many civic and city organizations.

BACK COVER

Lietuvos vėliavos pakėlimas prie Los Angeles miesto rotušės 1973 vasario 16 d. — V. Čekanauskas, Martinez, mero protokolo še-fas, gen. konsulas dr. J. J. Bielskis.

The national tricolor is hoisted at Los Angeles City Hall on February 16, 1973, free Lithuania's Independence Day. V. Čekanauskas with City chief of protocol and Lithuania's late consul general.

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

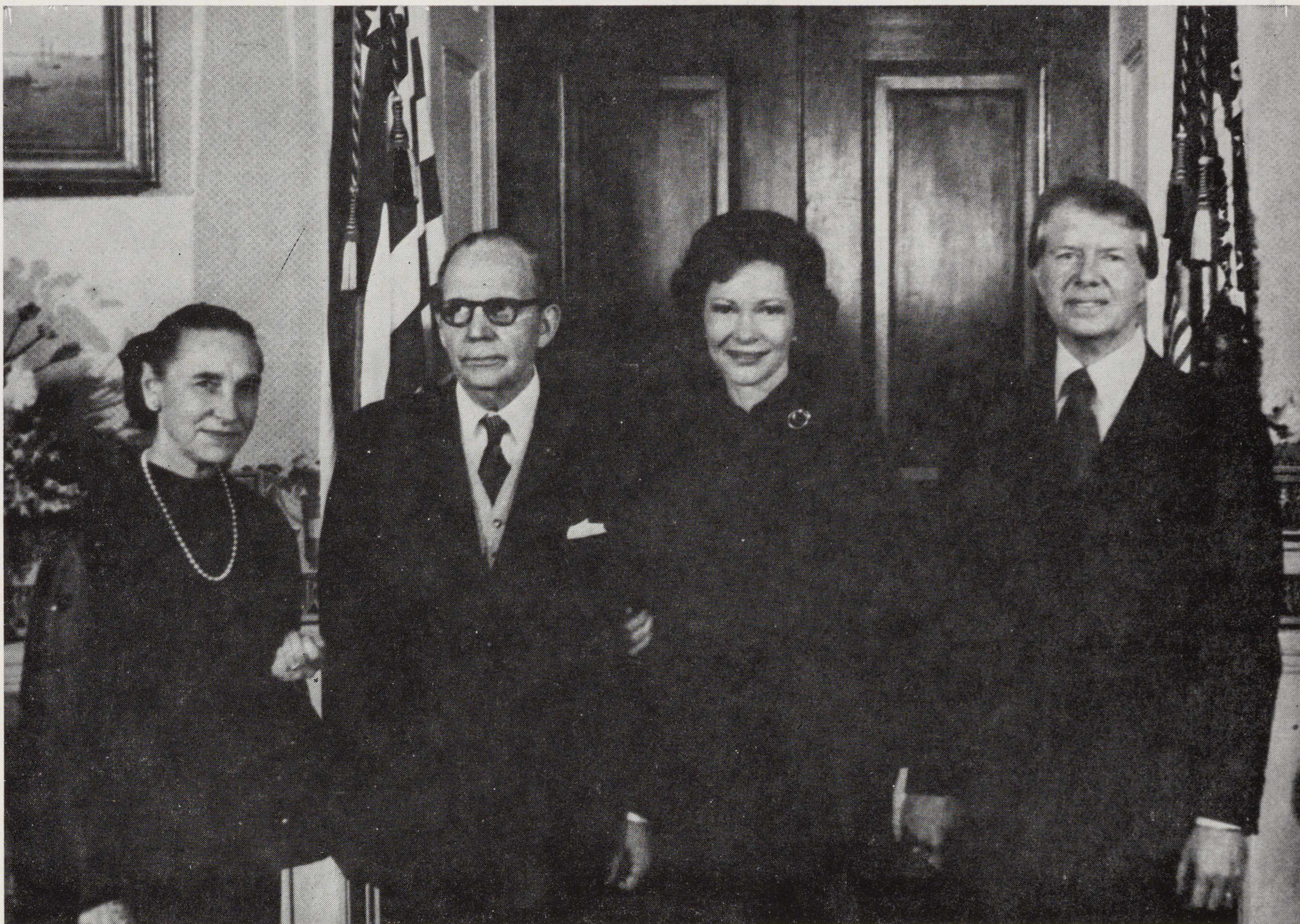
Psl.

T. Žiūraitis, O. P., Didžiojo Ryžto šventė. ...3	
J. Gliuda, Naujas Lietuvos reikalų atstovas. 4-8	
A. Simutis, Lietuvos gen. konsulo žodis-sveikinimas. 8-9	
V. Prižgintas, Jaunuoliai Lietuvos Taryboje ir kariuomenės kūrime. 10-11	
Ig. Medziukas, "Kalnuose" knygos rec. 11	
Aldona Prižgintaitė, Eilėraščiai. 11	
Lietuvių Rašytojų Draugijos premija paskirta Bernardui Brazdžioniui. 11	
Jonas Mulokas, Lietuvių kambario Wayne Universitete sienų dekoracijos. 12-14	
"Lietuvos Aidų" radijo programa. 15	
"Lietuvos Aidų" programų sukaktis. 16	
"Vytis" Valstybės Departamento biuletenyje. 16	
Organizuojama Lietuvių Demokratų Lyga. 16	
Clevelando veiklos iliustracijos. 17	
"Lietuvos Aidų" radijo veiklos iliustracijos. 17	

ENGLISH SECTION

Page

V. Čekanauskas, honorary consul general in Los Angeles 2	
Lithuanian's Leap to Freedom on U.S. TV, by Hypatia V. Petkus 18-19	
Simas Kudirka appeals to America's younger students 18	
State Department's Policy Findings in Cleveland "Town Meeting" 19-20	
Lithuanian Helsinki Group: new documents (part 1) 20-21	
Columbia University Probing Sovietica and Russians, A.A.M. 21	

Baltųjų Rūmų priėmimo JAV-bių Prezidentas ir ponios Carter su Lietuvos atstovu ir p. Bačkiene.

At a White House reception President and Mrs. Carter with the Charge d'Affaires of Lithuania, Dr. S. A. Backis and Mrs. Backis.

DIDŽIOJO RYZTO ŠVENTĖ

TOMAS ŽIŪRAITIS, O.P.

*Kol gedimino kalne laisvės varpas
prabilti negali—mes nenutiksime.
Būti tėvynės laisvės šaukliu svetur
—mūsų šventoji pareiga.*

□ NEPRIKLAUSOMYBĖS paskelbimo sukaktis yra didžio ryžto šventė, nes ji atgaivina didingą mūsų tautos praietį, išryškina skaudžią dabartį ir skatino garbingai ateičiai.

Didysis ryžtas praeityje. Nežinia, kada Baltijos pradėjo savo gintarinę vagą ir kada prie jos krantų atsirado lietuviai kurti savo gyvenimo. Nuo X amžiaus pasaulis vis dažniau išgirsta lietuvių vardą. Vėliau ne tik vardas, bet ir garsas pasklido nuo Baltųjų iki Juodųjų jūrų. Tai buvo Vytauto Didžiojo Lietuva, prasiškleidusi gražiausiu valstybingumo žiedu. Tikrai po Liublino unijos (1569 m.) ir po paskutinio Lietuvos-Lenkijos padalinimo (1795 m.) didžioji bajorų dalis išsižadėjo lietuvių kalbos ir tautos idealų. Tuo tarpu liaudis, valstiečiai—tie gryniausie lietuviai—nors ir labai vargo, bet nepasidavė svetimųjų įtakai. Kada nuo 1861 m. valstiečiai tapo laisvais ūkininkais, jie materialistiškai ir dvasiškai atsigavo. Iš laisvųjų valstiečių kilo visa eilė inteligentų: S. Daukantas, Vysk. M. Valančius, M. Akelaitis, Vysk. A. Baranauskas, J. Basanavičius, V. Kudirka, Maironis ir kiti. Jie ir pradėjo ryžtingą kovą dėl tautos laisvės. Tada nušvito "Aušra," prabilo "Varpas," toliau budėjo "Tėvynės Sargas" . . . Atgimimo mar-

šais skambėjo visa Maironio poezija, žadindama senelius iš kapų milžinų, skatindama tautiečius paimti arklą, knygą, lyrą ir visiems vieningai kovoti su Lietuvos pavergėjais.

Pagaliau kilo iš tautos dvidešimt vyrų ir Vasario 16 aktu 1918 metais paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Ir tai padarė tada, kai dar ne tik Vilniuje, bet ir visame mūsų krašte šeimininkavo vokiečiai. Rusijos galybė buvo palaužta. Vokiečių divizijos grįžo iš rytų namo, trypdamos Lietuvos žemę ir slopinamos tautinį atgimimą. Tačiau lietuvių ryžtas buvo stipresnis už priešų jėgą, tėvynės meilė buvo karštesnė už karo mašinos ugnį. Pajudėjo savanorių pulkai; kovos tęsėsi dar keletą metų, kad gyvybės kaina būtų įamžinta tai, kas Vasario 16 aktu paskelbta. Ir Lietuva tapo nepriklausoma. Mūsų Nepriklausomybė šiandien yra paraližuota, bet nemirusi: ji gyva pavergtųjų ir laisvųjų brolių bei sesių širdyse; ji gyva ir laisvojo pasaulio sąmonėje. Lietuva kelsis iš naujo laisvam, naujesniam gyvenimui.

Praeities ryžtas—dabarties įsakymas. Prisiminėme lietuvių vardą senovėje, netolimoje praeityje; prisiminėme jo kovas už savo kraštą ir kultūrą. Prisiminėme tai todėl, kad nueitas laisvės kelias mus žavėtų, įpareigotų.

Neprarasime vilties ir tikėjimo, kad Lietuva prisikels. Juo labiau turime pagrindo tuo tikėti, nes milijonai kovoja dėl laisvės; su mumis Dievas ir laisvasis pasaulis. Gyvensime ta viltimi, kuri, kaip kalnų šaltinis, neužslėgiama nei žemės, nei uolos:

Būsime tautinės dvasios knygnešiai. Kiekvienas yra knygnešys, kuriam lietuviškos spaudos palaikymas yra ne pašalinis rei-

Nukelta į psl. 22

Naujas Lietuvos reikalų atstovas

JURGIS GLIAUDA

Apybraiža ad personam ir ad rem

Tradiciniai ir su istorinio sentimentu antnašu Jungtinėse Amerikos Valstybėse minima Christoforo Kolumbo diena.

1492 metais didysis keliautojas Kolumbas atrado pirmąjį Šiaurės Amerikos slenkstį: Bahamų salas. Tad JAV įprato spalio 9 dieną prisiminti Kolumbo kelionės per Atlantą sėkmingą pabaigą...

Kolumbo diena, patetiškai tarus, dovanojo Los Angeles lietuviams naują Lietuvos reikalų gynbos atstovą—Lietuvos generalinį garbės konsulą! 1949 metais, Kolumbo minėjimo šventėje, į Naująjį Kontinentą, į JAV, iš dar neužgydžiusios savo žaizdų Vokietijos, išvietinto asmens titulu atvyko lietuvis, jaunas vyras, paaugliu apleidęs Lietuvą.

1977 metais Vytautas Čekanauskas, lietuvių politinių veiksmų bei Lietuvos diplomatinės tarnybos parinktas kandidatu vakuojančiai Lietuvos generalinio garbės konsulo Los Angeles mieste vietai. JAV Valstybės departamentas tą kandidatūrą priėmė.

Taip imponantiškai suvedamos datos, kurios pasauliui davė Amerikos kontinentą, o lietuviškam reikalui Lietuvos atstovą, Lietuvos reikalų gynėją, generalinį garbės konsulą.

Vytautas Čekanauskas yra modernių, pokarinių laikų auklėtinis. Tai kieto išsiviešio gyvenimo sąlygų sūnus. Jis pradėjo žengti gyvenimą palaimingose Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laisvės sąlygose. Jis kaunietis. Laikinoji sostinė supo jo vaikystę. Jaunuolis suskubo pajusti savos mokyklos įtaką. Aišku, kad Vytauto Didžiojo muziejus ir invalidų ceremonijos prie "Nežinomo kario" paminklo gi-

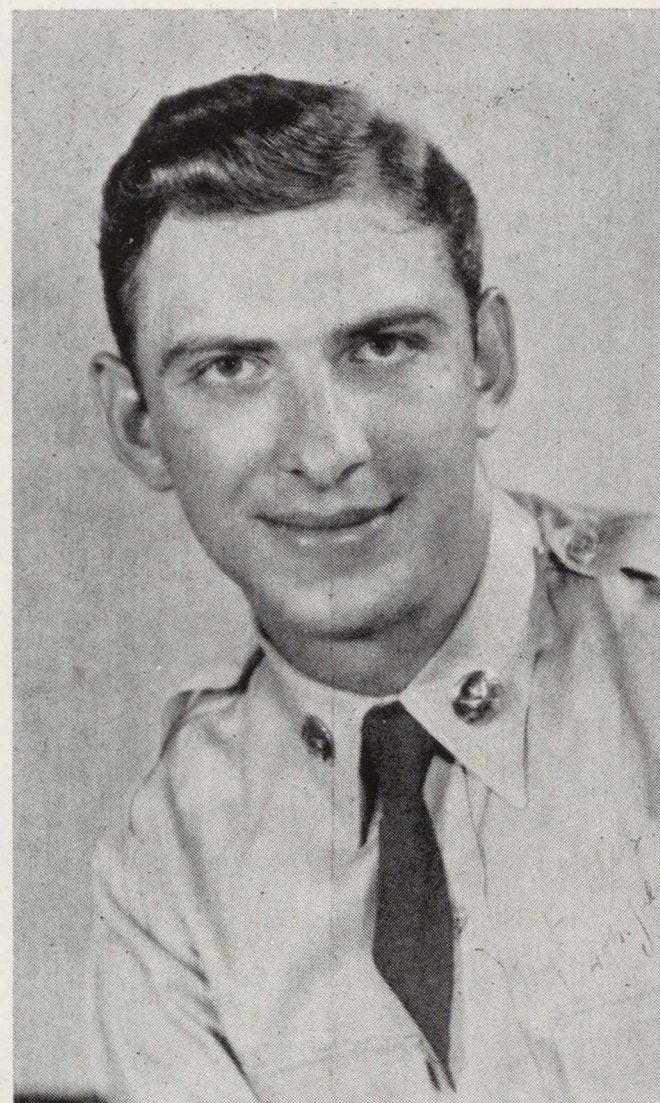
liai įsirežė į jaunuolio atmintį, visam amžiui formuojant jo pasaulėžvalgą.

Vytautas mokėsi Kauno "Aušros" gimnazijoje, suskubęs lankyti pirmąsias jos klases.

Gimnazijoje, Ravensburge 1948. — Iš kairės: V. Čekanauskas, Al. Kuprėnas, auklėtojas kun. V. Vaičiūnas, S. Oertelis. Užpakalyje: Al. Vaičiūnas, A. Lingė, K. Šakenis, A. Viliimas.

Gymnasium years in Ravensburg, Germany, 1948. V. Čekanauskas first from left.

V. Čekanauskas JAV kariuomenėje 1951 m., Korėjos karo dalyvis.

V. Čekanauskas participating in Korean War activities with the American army in 1951.

Vėliau prasideda Lietuvos suverenumo netekimo sunkmetis. Okupacijos, karo siaubas, bėgimas į nežinomybę nuo antros militarinės sovietinės invazijos.

Sekė išvietintųjų vargai Vokietijoje ir svajonės apie laisvės kraštą, apie Ameriką.

1949 metais, Kolumbo šventės vėlavoms plazdant JAV miestų aikštėse, Čekanauskas susitiko su Kolumbo atrastuoju kontinentu. Jis apsigyvena lietuviškųjų išsiviešio sostinėje—Čikagoje.

Kitais, 1950 metais prasidėjo kruvinas Korėjos karas. JAV stoja ginti raudonųjų užpultą Pietų Korėją. Dar nesuskubęs iškūrti Amerikoje, jaunuolis Vytautas Čekanauskas šaukiams į JAV kariuomenę. Prieš keletą mėnesių perkirtęs Atlantą, dabar jis keliauja per Pacifiką ginti Pietų

Vytautas Čekanauskas tarp tėvų Marijos ir V. Čekanauskas with his mother, Maria, and father, Jonas.

V. Čekanauskas su savo tėvu Jonu Čekanausku.

V. Čekanauskas and his father.

Čekanauskų šeima: priekyje sėdi dukros Vida ir Rita, antroje eilėje stovi žmona Janina, duktė Daiva ir Vytautas.

L. Kanto nuotr.

The Cekanauskas family at home: seated in front are daughters Vida and Rita. Standing, Mrs. Janina Cekanauskas, daughter Daiva, and Mr. V. Cekanauskas.

Korėją nuo to pat prieš, nuo kurio jis ir jo tėvas, ir tūkstančiai lietuvių, turėjo apieisti Lietuvą.

Korėjos kare žuvo per 30,000 amerikiečių. Vytautas Čekanauskas buvo pasiųstas į pirmąsias kautynių linijas. Čia jį sudaro sviedinio skeveldra—jis buvo sužeistas. Už atsižymėjimą kautynėse jis apdovanotas JAV Armijos Purple Heart

medaliu. Sužeistuosius Korėjos kare amerikiečius Pietų Korėjos prezidentas pagerbė specialiu laišku.

Pasveikęs, iš karo grįžęs Vytautas ryžtingai sustoja prie savo gyvenimo žaizdos, prie mokslo. Jis stoja į Illinois universitetą Urbanoje, studijuoja elektronikos mokslus, gauna elektronikos inžinieriaus diplomą

Lietuvos generalinis konsulas dr. J. J. Bielskis su ponia ir V. Čekanauskas.

V. Cekanauskas with the late consul general Dr. J. J. Bielskis and wife, at a ball in Santa Monica (1974).

Savo profesinės karjeros baze jaunas inžinierius pasirenka dinamišką Pacifiko pakrantės didmiestį, Los Angeles. Čia jis randa nedidukę, bet judrią lietuvišką visuomenę. Čia jis sėkmingai žengia karjeros pakopomis, vadovauja stambiais projektams, užima atsakingas pozicijas.

Los Angeles mieste Vytautas vedė garsiančią daininikę solistę Janiną Budriūnaitę. Dabar Čekanauskai augina tris dukras: Daivą, Ritą ir Vidą. Mergaitės lanko lituanistinę mokyklą, dalyvauja lietuviškoje jaunimo veikloje. Janina Čekanauskienė dažnai dalyvauja muzikiniuose renginiuose.

Vytautas Čekanauskas, Lietuvos Gen. garbės konsulas, kalba vasario 16 d. prie Los Angeles rotušės, City Hall, Lietuvos vėliavos pakėlimo proga.

L. Briedžio nuotr.

Lithuanian flag raising ceremonies at Los Angeles (February 16, 1977). The speaker is newly appointed consul general, V. Cekanauskas.

California's Republican Nationalities Council meets President Ford's assistant, Dr. M. Kuropas. (V. Cekanauskas 1st from right.)

—Photo Vladimir Novak

Kalifornijos Respublikonų Tautinių Grupių Taryba su Dr. M. Kuropu, prez. Fordo asistentu tautinių grupių reikalams. Iš kairės — A. Kalm, M. Medvid, Dr. M. Kuropas, B. Nurmsen, A. Skirius, V. Čekanauskas.

Lietuvos generalinis konsulas dr. J. J. Bielskis su žmonia ir Vytautas ir Janina Čekanauskai Santa Monica, Calif. 1974.

The late consul general, Dr. J. J. Bielskis, his wife, Vytautas, and Janina Čekanauskas, in Santa Monica, California (1974).

Lietuvos generalinis konsulas dr. J. J. Bielskis ir V. Čekanauskas 1969 konsulato 35 metų sukakties minėjimo proga Los Angeles.

V. Čekanauskas at the 35th anniversary ceremonies of the Lithuanian Consulate in Los Angeles in 1969, with the late Dr. J. Bielskis, the consul general at that time.

Generalinis konsulas A. Simutis, dr. K. Bobelis, Altos valdybos pirmininkas, ir V. Čekanauskas.

Foto L. Briedis

Consul general A. Simutis, New York; Dr. K. Bobelis, president of American Lithuanian Council, Chicago, and V. Čekanauskas.

Los Angeles BALFo skyriaus 1968 m. valdyba: pirmoje eilėje iš kairės:— Vl. Pažiūra, S. Šakienė, J. Matijošaitis; antroje eilėje — A. Litvinas, K. Šakys, A. Mitkevičius, J. Uksas, V. Čekanauskas, A. Markevičius ir J. Motiejūnas.

Foto L. Kantas

The Board of Directors of the United Lithuanian Relief Fund of America (BALF), the Los Angeles subdivision, in 1968. V. Čekanauskas, 2nd row,

Su Brazinskais, tik atvykusiais į Los Angeles. Iš k.: Pranas Brazinskas, LB Vakarų apygardos pirm. V. Vidugiris, Algirdas Brazinskas, gen. kons. A. Simutis ir Vytautas Čekanauskas.

Foto L. Kantas

With the defectors—father and son Brazinskas—newly arrived in America via Turkey. Pranas Brazinskas; president of the Western District of the Lithuanian Community, U.S.A., V. Vidugiris, Algirdas Brazinskas, consul general A. Simutis and Vytautas Čekanauskas (1977).

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos Lituanistinės mokyklos mokytojai ir tėvų komitetas 1968 m. Pirmas iš kairės V. Čekanauskas.

Foto L. Kantas

Parents' Committee of the Saint Casimir parochial Lithuanistic School in Los Angeles, with teachers (1968). V. Čekanauskas first from left.

1969 m., Vasario 16-tosios proga lietuvių delegacija pas Los Angeles miesto merą Sam Yorty. Iš kairės: LD leidėjas A. Skirius, LD redaktorius Bern. Brazdžionis, D. Razutytė, Lietuvos gen. kons. dr. J. J. Bielskis, meras Sam Yorty, O Razutienė, V. Čekanauskas.

A delegation of Lithuanian public figures is received on February 16, 1969, Free Lithuania's Independence Day, by the city's mayor Sam Yorty. (V. Čekanauskas 1st from right.)

Atkilęs į Los Angeles jaunas inžinierius Vytautas Čekanauskas pradėjo jungtis į plačią lietuvišką visuomeninę ir politinę veiklą. Lietuviška kolonija čia dinamiška. Ji mėgsta tuos, kas sumaniai stoja į jos veiklos sūkurį. Proporcinei imant, Los Angeles lietuvių, gal būt gali būti ir pirmaujanti Amerikoje savo iniciatyva, savo darbo padariniais. Našūs santykiai su lokaliniais bei centro politikais savaip nutieskia lietuvių visuomenės gyvenimą.

Vytautas Čekanauskas įsijungia į dinamišką lietuvių gyvenimą. Netrukus jis jau stovi priešakinėje lietuviškos veiklos pozicijose. Jis suranda laiko tai veiklai, Jis renkamas vadovauti, žmonės pasitiki jo iniciatyva, daugiur jis norimas, nepaįlsta pirmininkas, veiklus valdybų narys, įtikinantis kalbėtojas.

Vytautas išrenkamas ALT skyriaus pirmininku. 1973 metais jis JAV LB seimo narys, Respublikonų Heritage grupės veikėjas, ALTS vadovybės narys, Jungtinio Pabaltiečių komiteto darbuotojas . . .

Tai buvo visuomeninės veiklos bazė, ant kurios sustojęs jaunas inžinierius apreiškė savo energiją, užsirekomendavo kaip atsidavęs Lietuvos patriotas, labai tolerantiškas politikas. Tai buvo asmens visuomeniškumo brandos periodas. Jis neskaičiuoja savo laisvolaikio valandų, nei savo jėgų ir lėšų. Tai patriotinių įsiparei-

gojimų realizacija kasdienybėje. Ir nėra abejonės, kad Vytautas gavo didelę moralinę ir realinę paramą užimtame veiklos bare iš savo žmonos Janinos. Būdama muzikos renginių solistė, estrados papuošalas ir jautri visuomeninkė—ji respektavo vyro visuomeniškumą, praturtino jį savo talka.

Ramus, nuosaikus kalbėtojas Vytautas Čekanauskas su vienoda gracija stoja prie kalbėtojo tribūnos kitataučių forumuose ir lietuvių parengimuose. Į savo pareiškimų turinį jis sutalpina gerai atrinktus, taiklius, išimenantčius žodžius. Jo kalba konkreti, tiksli, prasminga ad rem. Neretai šmaikštūs ir publikos mėgiami papokštavimai, perteikti sultingu jo baritonu, provokuoja skardžias klausytojų pasitenkinimo aplodismentus.

Tapęs konsulu, inžinierius Vytautas Čekanauskas privalėjo pasitraukti iš visų lietuviškų ir amerikiečių politinio veikimo postų, kas jį įgalina visą savo iniciatyvą skirti konsulo pareigoms.

Kada staigi Lietuvos generalinio garbės konsulo dr. Juliaus Bielskio mirtis paliko jo postą be iš anksčiau numatyto įpėdinio, Los Angeles lietuvių visuomenėje kilo pagrįsto nusistebėjimo banga: kodėl taip nutilo? kodėl kandidatų nepasirūpinta? Juk tai nėra asmeniškasis kieno reikalas. Tai Lietuvos suverenumo reprezentacijos

tęstinumo reikalas!

Bet, va, tas skaudokas ambicingai Los Angeles lietuvių konsulinio interregnumo periodas baigtas. "Habemus Consulem!" (turime konsulą!) suskambėjo iškilmėse, kurių metu naujas Lietuvos reikalų reprezentantas—generalinis garbės konsulas—buvo pristatytas lietuvių visuomenei.

Toks tai savo pasekmėmis reikšmingas įvykis!—tas konsulinio kontinuiteto nepraradimo (taip, deja, buvo Bostone) aktas.

Apie šio įdomaus ir beprecedentinio įvykio visokeriopą reikšmę daug jau rašyta. Visi mūsų komentatoriai pripažįsta, kad JAV Valstybės departamento naujo Lietuvos generalinio garbės konsulo kandidatūros pripažinimas konsulu, naujai patikino Lietuvos okupacijos nepripažinimo politiką. Esant dabartiniam politiniam klimatui tokiam mums šurpiam, toks Valstybės departamento aktas yra ir humaniškas, ir išmintingas, ir drąsus.

Vakuojanti konsulo vieta tapo objektu, apie kurį našiai tarėsi mūsų politiniai veiksniai ir diplomatinė tarnyba. Čia mes sugauname tos santalkos vertybę, dėl kurios netrūksta pageidavimų ir raudų. Gi administracinis JAV Valstybės departamento aktas išibrauna į principinę JAV užsienio politiką. Tai ryški tarptautinio smurto smerkimo politika.

Miesto Tarybos pirm. J. Ferraro įteikia Simui Kudirkai proklamaciją "Simo Kudirkos diena" — sausio 23 d. Kalba Lietuvos garbės gen. konsulas V. Čekanauskas.

Los Angeles City Councilman J. Ferraro presents the "Simas Kudirka Day—January 23, 1978" Proclamation to honored guest. The speaker is V. Čekanauskas, Lithuanian honorary consul general in Los Angeles. —Foto V. Sviderskas

Išviršiniai savo konsulo buvimo ir veiklos ženklai tenkina Los Angeles lietuvius: konsulato vardas bendrame Los Angeles konsulatų sąraše, Lietuvos konsulo proginiai dalyvavimai kitataučių visuomenėje, konsulo dalyvavimas reikšminguose lietuvių suėjimuose ir jų šventėse.

Inžinieriaus Vytauto Čekanausko biografija, aišku, nesutalpinama žurnalo apybraižos rėmuose. Niekas čia ir neketina to daryti. Tačiau ir tiek, kiek pajėgta duoti ar neįtikina mūsų, kai tai spalvingas lietuvių patrioto paveikslas?

Jo gyvenimo būdas, siekiai, rodo, kad politinė ir tautinė JAV lietuvių struktūra puikiai peržengia į vidurinės kartos poziciją, kad ta struktūra dar ilgai liks atspari "laiko vėjams" ir "tirpinamojo kaitalo" kaitrai.

Lietuvos interesams dirbti pasišventusi mūsų vidurinioji karta formuoja tas užkardas, už kurių Lietuvos reikalai laikomi šventybėje.

LIETUVOS GENERALINIO KONSULO ANICETO SIMUČIO ŽODIS NAUJAI PASKIRTOJO GENERALINIO KONSULO VYTAUTO ČEKANAUSKO ĮVESDINIMO IŠKILMĖSE LOS ANGELES 1977 M. GRUODŽIO 11 D.

Man yra ypatingai malonu šiandien dalyvauti dinamiškiausios Amerikos lietuvių kolonijos džiaugsmo šventėje.

Kai šių metų sausio mėn. buvau atvykęs į Lietuvos gen. konsulo a.a. dr. Juliaus Bielskio laidotuves, tai kiekvienas sutiktas Los Angeles lietuvių kolonijos veikėjas manęs klausė —argi Los Angeles lietuvių kolonija liks be konsulo? Tada kaip tik šio paties namo patalpose kitoje salėje nedideliame būriui susirinkusių pasakiau, kad Lietuvos Diplomatinė Tarnyba kiek tai nuo jos priklausys, dės visas galimas pastangas, kad ši dinamiška saulėtiosios Kalifornijos lietuvių kolonija konsulą turėtų. Šiandien džiaugsmingai galiu pasakyti, kad savo žodį ištesėjau.

Kaip tada, taip ir dabar sakau, kad tie reikalai ne nuo manęs priklauso, bet, kaip žemaičiai sako, nebe to, kad ir aš prie to nebūčiau su savo trigrašiu prisidėjęs.

Aiškesniam vaizdui susidaryti aš trumpai peržvelgsiu kas yra konsulas ir kaip jis yra atsiradęs. Pats žodis konsulas yra daugiau kaip dviejų tūkstančių metų senumo ir buvo vartojamas Romos imperijos laikais, bet jis visai ką kitą reiškė, būtent, aukštą Romos miesto pareigūną. Viduramžiais konsulo prasmė yra jau šiek tiek artimesnė mūsų laikams. Europos pirklių iš savo tarpo išsirinkdavo vadovą, tuose iš savo tarp išsirinkdavo vadovą, kuris vadinosi konsulu. Jo pareiga buvo atstovauti pirkliams vietos įstaigose ir ginti jų interesus. Aštuonioliktojo amžiaus pabaigoje Napoleonas įvykdęs perversmą pasivadino pirmuoju Prancūzijos konsulu, kas mūsų dienų žodžiais reikštų diktatorių.

Šių dienų prasme konsulas atsirado Prancūzijoje palyginamai nesenai — de-

vynioliktojo šimtmečio pradžioje. Prancūzijos sistemą greit nusikopijavo kitos valstybės. Pavyzdžiui, pirmasis Anglijos konsularinę tarnybą tvarkantis įstatymas buvo išleistas tik 1825 metais.

Jungtinių Amerikos Valstybių įstatymai numato keturias konsulų kategorijas, būtent: konsularinis agentas, vice konsulas, konsulas ir generalinis konsulas. Šis toks paskirstymas dabar yra tarptautiniai nusistovėjęs.

Konsulus kaip ir diplomatus skiria toji valstybė, kuriai jis atstovauja. Bet vien tokio paskyrimo neužtenka — konsulas gali tik tada pradėti veikti kai toji valstybė, į kurią jis paskirtas, sutinka jį priimti t.y. pripažinti. Toks pripažinimas gali būti bet kuriuo metu atšauktas — pripažintasis konsulas gali būti paskelbtas nepriimtiniu —*persona non-grata*. Tas įvyksta tik labai retais atvejais.

Lietuvos konsulus skirdavo respublikos prezidentas, kaip lygiai pripažinimo aktą arba ekzekvatūrą pasirašydavo priimančios valstybės prezidentas. Pavyzdžiui, 1936 metais paskirtojo generalinio konsulo Jono Budrio ekzekvatūrą yra pasirašęs tuometinis JAV-bių Prezidentas Franklin Delano Roosevelt. Vėliau procedūra buvo suprastinta ta prasme, kad skyrimo ir pripažinimo aktus pradėjo pasirašyti atitinkamų šalių reikalų ministeriai.

Mūsų atveju nei Prezidento, nei Užsienio Reikalų Ministerio šiuo metu neturime dėl mums visiems žinomos okupacijos.

Tad Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefo Ministerio Lozoraičio paskyrimą Lietuvos Atstovas Washingtone dr. Bačkis pristatė Valstybės Sekretoriui prašydamas pripažinimo, kuris eventualiai ir buvo gautas.

Susipažinus su šia procedūra išryškėja, kokią nepaprastai didelį žestą JAV-bių Vyriausybė yra parodžiusi Lietuvos atžvilgiu pripažindama garbės generaliniu konsulu Vytautą Čekanauską.

Šia proga aš noriu pasidžiaugti ir išreikšti savo nepaprastą pasitenkinimą ir pasididžiavimą mūsų lietuviškosios visuomenės vadais, kurie taip vieningai ir efektingai parėmė Lietuvos Diplomatinės Tarnybos pastangas.

Šis vieningas visų lietuvių grupių—ir VLIKo ir ALTo ir L. Bendruomenės ir Diplomatinės Tarnybos—veiklos suderinimas pasiekė to ko neatrodė įmanoma pasiekti. Per daugiau kaip trisdešimt mano Amerikoje buvimo metų mūsų tarnybą retino mirtis, bet nebuvo nė vieno atsitikimo, kad į ją mes galėtume įtraukti naujų žmonių. Tad šiandien yra pirmas atsitikimas, kad mūsų tarnyba pradėjo augti.

Tai yra dar vienas reikšmingas pavyzdys ką bendras visų lietuvių darbas gali pasiekti, ačiū Jums.

Baigdamas šias kelias pastabas apie konsulus aš turiu dar kelis žodžius apie garbės konsulus. Kaip Encyclopedia Britannica straipsnyje apie konsulus rašo, tik didelės valstybės pajėgia išlaikyti karjeros konsulus visose valstybėse ir miestuose kur jie reikalingi. Mažosios valstybės ieško išeities skirdamos garbės konsulus. Lietuva irgi buvo viena iš tų valstybių, kuri prieš okupaciją turėjo daugelyje miestų garbės konsulatus. Pavyzdžiui, Čekoslovakijoje prieš okupaciją

Simas Kudirka prie spaudos bendradarbių. Iš kairės: A. Skirius, garbės konsulas V. Čekanauskas, S. Kudirka; stovi V. ir A. Pažiūros ir jų draugė.

S. Kudirka meeting Lithuanian countrymen in Los Angeles. From left, publisher A. Skirius, hon. consul general V. Čekanauskas; Simas Kudirka; Mr. and Mrs. V. Pažiūra and their companion.

Generalinis konsulas A. Simutis ir V. Čekanauskas su žmona Janina Los Angeles lietuviams pristatymo proga gruodžio 11, 1977.

The new honorary Consul General in Los Angeles, V. Čekanauskas, and his wife Janina Čekanauskas, are presented to the Lithuanian community. The event is attended by the Lithuanian consul general in New York, A. Simutis.

Foto L. Briedžio

Lietuva turėjo tris garbės konsulatus, Danijoje—7, Norvegijoje—3, Prancūzijoje—4, Švedijoje—11 ir t.t. Kaikurie iš tų garbės konsulų buvo tokie veiklūs ir efektingi, kad rimtai konkuruodavo su karjeros konsulais. Pavyzdžiui. Ziuriche, Šveicarijoje, buvo garbės konsulas Friedrich Simon, kuris savo lėšomis išlaikė generalinį konsulatą ir net algą mokėjo iš Lietuvos atsiųstam valdininkui kaip jo sekretoriui. Tad ir Užsienio Reikalų Ministerijos Žinyne jo įstaiga nežymima kaip garbės generalinis konsulatas, o tiesiog Lietuvos generalinis konsulatas Ziuriche. Arba štai generalinis garbės konsulas Toronto, Kanadoje, a.a. pulk. Grant-Suttie, kuris buvo tiek efektingas ir naudingas Lietuvos interesams, kad Užsienio Reikalų Ministerijos Žinyne nežymimas kaip garbės konsulas. Dėka jo sudarytos tradicijos ir šandien Toronte tebeturime Lietuvos Generalinį Konsulatą, kur generaliniu konsulu yra dr. Žmuidzinas.

Garbės konsulai atlyginimo negauna, o šiais mums sunkiais laikais, kada rezervai, iš kurių išsilaiko Lietuvos Diplomatinė Tarnyba, baigia išsekti, tai ir naujai pripažintas generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas negali tikėtis net menkiausių paramos raštinės išlaidoms. Tad pri-generalinis konsulas, mano mielas kolega, simdamas šias garbingas pareigas naujasis užsidėjo ant savęs nelengvą finansinę naš-tą. Įsijungęs į Los Angeles konsularinio korpuso tarptautinę bendruomenę generalinis konsulas kviečiamas į įvairiausius pobūvius, kuriuose dalyvavimas surištas su išlaidomis. Kiekvienas bendravimas kon-

sularinio korpuso pobūviuose duoda progą, taip sakant, pamosikuoti Lietuvos vėliavą tarptautinėje arenoje. O šiais laikais tas yra labai svarbu. Tad būtų gera, kad Los Angeles lietuvių bendruomenė, visuomenė, būtų pasiruošusi, iškilus reikalui, paremti generalinio konsulo pastangas kiek galima plačiau Lietuvai atstovauti ir jos interesus ginti, kad jam nekliudytų finansiniai sunkumai.

Antrojo Pasaulinio Karo metu, kada Vakarai, Anglija, J.A.V., Prancūzija, ypačiai Anglija sunkiai kentėjo, ir jai karas labai nesisekė ir atrodė tikrai sunki viltis jį laimėti. Ir štai britai netikėtai laimėjo vieną iš svarbesnių pergalių Afrikoje. Tada Winston Churchill pasakė: "I believe this is the beginning of the end." Lietuvos padėtis tarptautinėje arenoje, ir tai netik Lietuvos, bet taipgi Latvijos ir Estijos, yra pačiam žemiausiam stovyje. Ir štai šioj sunkioj padėtyj JAV-bių valdžia parodo Lietuvai žestą pripažindama naują Lietuvos generalinį konsulą. Vakar nedideliui būriui spaudos atstovų dr. Bobelis

Žinau, kad mano mielas kolega yra visuomenės veikėjas. Kaip ir kiekvienas visuomenės veikėjas turi daug draugų ir rėmėjų, ir ne, be to, kad neatsirastų ir nerėmėjų. Aš kviečiu visus vienybėn ne tiek Vytauto Čekanausko asmeniui kiek Lietuvai, vienybėn Lietuvos Generaliniam Konsului. Tą respektą, tą dėmesį, kurį parodysite jam, tai tikrovėje nėra jam, bet Lietuvai, tai yra tai valstybei, kuriai jis atpapasakojo apie savo žygius ir veiksmus Belgrade. Ir tenai po tokio ilgo laiko pirmą kartą tarptautinėje arenoje Amerikos delegatas Goldberg prabilo į Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupantus rusus primindamas tų šalių bylą. Ir aš čia kartu su Churchilliu pasakyčiau: "This is the beginning of the end."

Jauno ir energingo nario įsijungimas

Lietuvos diplomatinė tarnyba mūsų buvo sutiktas su visuotinu džiaugsmu. Tad Lietuvos Diplomatinės Tarnybos bei savo ir žmonos vardu sveikinu naująjį kolegą Lietuvos generalinį konsulą Los Angeles ir poniją Čekanauskiene ir linkiu jiems geriausios sėkmės darbe Lietuvai ir lietuvių tautai. Ilgiausių metų naujam Lietuvos Generaliniam Konsului.

VYRAI VEŽAMI IŠ LIETUVOS

Į statybas įmonių

"Valstiečių laikraštis" rašo:

"Į Volgodoną išvyko grupė Tarybų Lietuvos komjaunimo pasiuntinių. Jie padės statyti labai svarbią pramonės įmonę — Volgodono "Atommašo" gamyklą, kuri gamins unikalius įrengimus šalies atominėi energetikai.

Tarybų Lietuvos komjaunimo pasiuntinių dabar galima sutikti daugelyje šalies sparčiųjų statybų. Nemažas jų būrys dirba Baikalo-Amūro magistralės, Kamos Automobilių gamyklos, Maskvos Olimpino miestelio, Rusijos Federacijos Nejuodžemio zonos žemės ūkio objektų statybose."

Į Raudonąją Armiją

.... Apie 30,000 Lietuvos jaunų vyrų nuolat tarnauja Sovietų kariuomenės daliniuose, kur jie negailestingai varginami — ruošiami savo krauju ginti savo didžiojo priešo pozicijas.... (Draugas, Nr. 96, 1977.4.25).

Kan. J. B. Končiaus angliškai parašytas istorinis veikalas apie Lietuvos didingą ir garbingą praeitį 14 ir 15 šimtmečiuose. Tinka čia gimusiems lietuviams ir kitataučiams.

Kaina \$3.00

Gaunama LD administracijoje.

Lietuvių Bendruomenės delegacija pas Arkansaso gubernatorių David Pryor. Iš kairės: L. Gudalienė, gub. D. Pryor ir L. Tamašauskienė.

A delegation of the Lithuanian Community U.S.A. calls upon the governor of Arkansas, David Pryor.

JAUNUOLIAI LIETUVOS TARYBOJE IR KARIUOMENĖS KŪRIME

1918 vasario 16, šeštadienį 12 val. 30 min., Lietuvos Taryba, susidedanti iš 20 vyrų, paskelbė atstatanti Lietuvos nepriklausomybę. Ir tie vyrai, pasirašę nepriklausomybės aktą, anuo metu turėjo tik gimtąją žemę po kojomis ir begalinę meilę savo tėvynei Lietuvai. Nepaprastai džiugu, kad Lietuvos Taryboje, tarpe tų 20 vyrų, buvo ir žaliasis jaunimas:

K. Bizausks — 24 metų,

P. Klimas — 26 metų,

J. Šernas — 29 metų,

Pr. Dovydaitis, J. Staugaitis, Al. Stulginskis — tik peržengę 30 metų ribą.

Dar pažymėtina, kad tai įvyko vokiečių okupacijos metu.

Vakaruose artimiausias kaimynas Vokietija jau po dviejų dienų, vasario 18, Berlyno laikraščiuose paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, o 1918 kovo 23 pirmoji valstybė pripažino nepriklausomą Lietuvą. Tačiau vokiečių okupacija nusitęsė iki 1919 sausio 1, kai apleido Vilnių ir nukabino okupacinę vėliavą Gedimino bokšte. Lietuviai savanoriai, vadovaujami karininko K. Škirpos, 23 m. amžiaus, Gedimino bokšte pirmą kartą iškėlė trispalvę.

Rytuose įvyko kruviniausia revoliucija. Valdžią į savo rankas paėmė komunistų partija, sudarė sovietinę Rusijos diktatūrinę vyriausybę, nuversdama Kerensko demokratinę valdžią.

Jau nuo pat pradžios komunistų partija ir sovietinė Rusijos vyriausybė buvo persunkta melu, klaida ir smurtu. Nors jau 1917 vasario 15 Leninas paskelbė dekretą, kad visos Rusijos imperijoje esančios tautos turi teisę laisvai atsiskirti ir steigti nepriklausomas valstybes, tačiau iki šiol nėra atsitikimo, kad pagal tą apsisprendimo teisę kuri tauta būtų tapusi nepriklausoma. Tuo tarpu žinoma daug tautų, kurias komunistų partija ir Sovietų Rusijos vyriausybė pavergė ir okupavo.

Lietuvos Tarybos 1918 vasario 16 nepriklausomybės paskelbimo aktas buvo pirmiausia įteiktas Sovietinei Rusijos vyriausybei. Niekados nei komunistų partijos, nei Sovietų Rusijos vyriausybės laikraščiuose nebuvo paskelbtas šis Vasario 16 aktas ir niekad nebuvo gauta pripažinimo. Tik sumušta agresiniam ir imperialistiniame kare, komunistų partija ir Sovietų Rusijos vyriausybė kapituliavo prieš pajėgesnę Lietuvą ir pasirašė 1920 liepos 12 taikos sutartį, pripažindama nepriklausomą Lietuvą. Tačiau šis pripažinimas yra ne tautų apsisprendimo teisė, bet karo prieš pajėgesnę Lietuvą pralaimėjimo išdava.

1918 lapkričio 11 buvo sudaryta pirmoji

prof. A. Voldemaro vyriausybė, kuri po pusantro mėnesio nuvirto. Pasidėjus komunistinei agresijai prieš nepriklausomą Lietuvą, antrą ministrų kabinetą sudarė adv. Mykolas Sleževičius, 36 metų, tik grįžęs iš Rusijos. Raudonosios armijos spaudžiama, vyriausybė paliko Vilnių, įsikūrė Kaune, padarydama nutarimą ginti nepriklausomą Lietuvą. Pasitraukusią vyriausybę dengė 50 karių savanorių. Kaune vyriausybė ėmė šaukti savanorius, steigti pulkus, kurti Karo Mokyklą. Buvo paskelbta visuotinė mobilizacija. **Visa lietuvių tauta buvo pašaukta ginti gimtąją žemę ir laisvę nuo svetimųjų atėjų--išibrovėlių.**

Komunistas istorikas J. Jurginis jau pripažįsta sovietinę imperialistinę agresiją prieš Lietuvą. Jis rašo:

“Tarybų Rusijos vyriausybė paskyrė dvi divizijas (Lietuvai pavergti — V. P.): Pskovo ir internacionalinę 1919 sausio 21 Pskovo divizija, kovojusi Lietuvos teritorijoje pavadinta Lietuvių divizija. Internacionalinę diviziją daugiausia sudarė latvių pulkai. Internacionalinės divizijos pulkai veikė šiaurės Lietuvoje, o Pskovo divizija — į pietus nuo Vilniaus”. (Lietuvos TSR istorijos bruožai. 1965 m., 80 psl.)

Vienam žurnale skaitome žinutę, kad 1964 rugpiučio 4 “Ramygaloje lankėsi revoliucinių kovų veteranai S. Taurujevas, V. Guliščiapovas, A. Krylovas ir M. Kuzminas 41-ojo internacionalinio pulko vadai. Jie 1919 metais kovėsi Lietuvoje.” (“Švyturys”, Nr. 4, 1965 m. vasario, 28 psl.)

Žinoma, šie “vadai” aplankė tas vietas, kuriose nuo lietuvių savanorių panikoje pabėgo neatsigėždami.

“1918 gruodžio 23 d. bolševikai paėmė Švenčionis ir Uteną, gruodžio mėn. 27 d. — Rokiškį, 1919 sausio mėn. 10 d. — Ukmergę, ir sausio mėn. vidury — Šiaulius. **Jie buvo paėmę du trečdalius Lietuvos teritorijos**, pasiekdami liniją: Varėna — Daugai — Aukštadvaris — Žaslai — Ukmergė — Šėta — Truskava — Luokė — Telšiai — Tirkšliai — Mažeikiai. Bolševikų kariuomenės Lietuvoje buvo apie tris divizijas (Pskovo, 17-ta Šaulių ir Internacionalinė) su pagalbinėmis ginklų rūšimis” (J. Variakojis, 1 pėst. Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulkas, “Kario” leidinys, 1965 m., 18 psl.)

Karininkas M. Velykis, 34 metų, Krašto Apsaugos ministras antrame ministrų kabinete, išleidęs pirmąjį įsakymą kariuomenei, savo atsiminimuose rašo:

“1918 gruodžio 24 d. mūsų kariuomenė buvo tokiam stovyje:

1. Karininkų ir karo valdininkų buvo surinkta iš viso (su pulkais) apie 100 žmonių

4. Pulko sudėtis buvo:

1 pulkas apie 30 karininkų ir 200 kareivių: kareiviai dalinai buvo atvykę iš Vilniaus

2 p. pulke buvo tik keletas karininkų ir vienas kitas kareivis”. (“Mūsų žinynas”, IV t., Kaunas, 1923 m., 506-507 psl.)

Komunistų partija ir sovietinė Rusijos vyriausybė nepriklausomai Lietuvai primetė imperialistinį karą, norėdami mus pavergti — Lietuvą okupuoti. Karas buvo mums nelygus ir sunkus. Tačiau mūsų žaliasis jaunimas su nepaprastu didvyriškumu stojo į primetą karą.

Karininkas J. Variakojis — 26 metų, surinkęs komunistų išblaškytus gimnazistus, išmušė raudonąją armiją iš Panevėžio, išlaisvino Ukmergę, paimdamas 500 belaisvių raudonarmiečių.

Mokytojas J. Gobis — 23 metų, vadovauja partizanams, kaimo jaunimui, įvairdamas daug baimės svetimiems atėjūnams iš Rytų: azijatams, kacapams, burliokams, jog jie persekiojami bėgo panikoje atgal Rusijon.

Karininkas K. Škirpa — 23 metų, suorganizavo 3 pulkus.

Karininkas K. Žukas — 36 metų, Krašto apsaugos ministras, 1920 rugpiučio 27 vienos valandos ultimatumu privertė raudonąją armiją panikoje apleisti Vilnių.

Galima būtų duoti dar daugiau gražių mūsų žaliojo jaunimo žygių iš laisvės kovų. Bet užteks!

Mūsų gražusis jaunimas sudėjo pačias pirmąsias aukas kovoje dėl laisvės. Jie žuvo ne lygioje kovoje su raudonąja armija, kurią į nepriklausomą Lietuvą siuntė komunistų partija ir Sovietų Rusijos vyriausybė.

1919 vasario 13 ant Alytaus tilto žuvo 1-jo pulko vadas karininkas Antanas Juozapavičius — 24 metų, pirmasis dėl Lietuvos žuvęs karininkas.

1919 birželio 3 ties Daugilių kaimu žuvo karininkas J. Sidoravičius — 18 metų, Lietuvos Karo Mokyklos pirmą laidą baigęs jaunuolis.

1919 vasario 7 Taučiūnų laukuose ties Kėdainiais žuvo pirmasis kareivis savanoris Povilas Lukšys — 26 metų ūkininkaitis.

1919 vasario 16 Rinkūnų dvare, Biržų aps., žuvo pirmasis šaulys partizanas Aleksandras Vainauskas — 21 metų ūkininkas.

1919 rugpiučio 25 raudonoji armija galutinai buvo išvyta iš nepriklausomos Lietuvos. Komunistų partija ir Sovietų Rusijos vyriausybė kapituliavo ir paprašė pradėti pasitarimus baigti karą ir sudaryti taikos sutartį.

1940 metais birželio 14-15 nepriklausomą Lietuvą vėl ištiko baisi tragedija: komunistų partija ir Sovietinė Rusijos vyriausybė davė Lietuvos vyriausybei ultimatumą priimti okupaciją. Prezidentūroje per naktį buvo paskutinis posėdis, kuriame dalyvavo prezidentas, — ginkluotų pajėgų viršininkas, generolai:

krašto apsaugos ministras ir kariuomenės vadas, ir ministrai. Jų tarpe buvo keli Vasario 16 akto signatarai. Jų tarpe buvo keli sava-noriai kūrėjai. **Tačiau jų tarpe nebuvo jau-nimo.** Kokia linkme Lietuva būtų nuėjusi, jei paskutiniame posėdy būtų dalyvavęs ir ža-liasis jaunimas?

V. Prižgintas

KNYGŲ RECENZIJOS

"Kalnuose"

Tokiu pavadinimu neseniai išėjo iš spau-dos vaikams skirta knygelė. Besirūpindami lietuvių jaunimo tautiniu auklėjimu, nusi-skundžiamie tinkamų skaitinių vaikams trūku-mu. Kiekvieną tos srities leidinį sutinkame kaip seniai laukiamą svečią, ypač jei aprašo-mi įvykiai užimponuoja jaunąjį skaitytoją.

Perskaičius šiame leidinyje tilpusias pasa-kas ir vaizdelius, atrodo, kad autorė gerai pažįsta vaikų vidinį pasaulį ir žino, kas jiems įdomu. Knygelė skiriama Linui, Gintai, Ko-vui.... ir kitiems geriems vaikučiams. Kas pažįsta Liulevičių šeimos atžalyną, nesunku yra išaiškinti, kad šios knygelės autorė Milda Kvietytė yra mokytoja Monika Liulevičienė, jau seniai spaudos darbais pažįstama.

Knygelėje pavaizduoti vaikų kasdieninio gyvenimo įvykiai, surišant juos su gyvąja gamta: paukšteliais, žvėreliais, naminiais gy-vulėliais. Berniukas iškyloje stebi laukinius žvėrelius, susidraugauja su stirnuku, kurį su-žleistą slaugo, pasirūpina pagydyti ir visą lai-ką po to palaiko draugiškus ryšius. Kitur mergytė kalbasi su katyte Rainute, kuri na-muose likusi, pasiilgsta išėjusios į mokyklą mergaitės ir, išbėgusi į lauką pasivaikščioti, paklysta, tik balandžiui padedant, susiranda Gintutę (toks mergaitės vardas) prie mokyk-los. Kitur aprašomas žvėrių, ypač kiškių su-sirūpinimas ir baimė dėl netikėtai miške pa-sirodžiusio vilko, bet, gegutei tarpininkaujant, gerasis žynys paojų pašalina. Tolivau berni-ko išgelbėtas nuo katės ir užaugintas šnekutis, paleistas į laisvę, jį nuolat aplanko, pa-sikalba ir net papasakoja matęs žiaurų pergy-venimą, grąžinant į rusų laivą lietuvių jūrinin-ką Simą Kudirką.... Tai vėl vaikai, eidami iš mokyklos ir besivydami katę, paklysta, tik nepažįstamoji ponja parodo jiems kelią į na-mus ir padovanoja lūpinę armonikėlę, išduo-dančią nuostabius garsus. Vėl kitur rašoma apie vaikus, kurie su šuniuku suranda pik-tadarių sumuštą dėdę Balį ir įvykį praneša policijai. Tarp broliuko ir sesutės kylantieji nesusipratimai bežaidžiant, išsprendžiami Sau-liui nubaudus savo rankutę. Taip pat aprašo-mi šeimos nuotykių išvykoje į kalnus, kur meškos suvalgo jų atvežtą maistą.

Šios pasakos bei vaizdeliai yra pamokomo-jo pobūdžio ir turi 46 tekstą pavaizduojan-čius, dailininkės Ados Korsakaitės-Sutkuvie-nės sukurtus, vaizdelius. Čia pabrėžiama draugystė ne tik žmonėms, bet žvėreliams ir paukšteliams. Pagalba ligoje ir nelaimėje. Silpnosnio neskriausti. Tėvų pamokymų bei išpėjimų klausyti; jei nepaisysi, turėsi nema-lonumų. Gera darvdamas, būsi ramus ir lai-mingas. Pagaliau iškeliamas laisvė kaip didelė dovana žmogui.

Knygelės kalba sklandi, taisyklinga. Žody-nas lengvai suprantamas ir mažesniems vai-kams. Todėl ši knygelė rekomenduotina vaikų skaitybai ir yra tinkama dovanėlė vaikams bet kuri proga.

Ig. Medziukas

Milda Kvietytė, **Kalnuose.** Pasakos ir vaiz-deliai vaikams. Iliustravo dail. da Korsakaitė-Sutkuvienė. Išleido Pasakų Fondas, 6540 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Spaus-dino Vijeikio spaustuvė, 1977, 80 psl. kaina \$3.00.

Aldona Prižgintaitė

VILNIUS

O Vilniau, mielas Kunigaikščių Mieste,
ir veda ten keliai grįsti iš ilgesio ir iš vilčių
man Tavo žemės sauja - auksas šitoj žemėj
ir meilės aukurą aš Tau širdy nešu — —

Tu sužavėjai taip mane kadaise,
aš Tavo balso ieškau čia tarp bokštų svetimų
kaip piligrimai grįžta mano jaunos dienos,
gaivinas ten dulkėmis Tavų gatvių — — —

Aldona Prižgintaitė, poetė.

Aldona Prižgintaitė, noted Lithuanian poetess

VILNIUJE

Atnešusi aš metų ilgesį
paklojau Tau po kojom — — —
visas dienas ir tas naktis
su neviltim tremties
kaip žiedą edelveiso — — —

Ar aš savo jaunystės juoko
Tavo gatvėse — — —
senai jau dingusio
ieškojau — — —
kurį nusinešė
nuplaukę laiko upės
Ar ateities planai didingi
pamesti tenai
mane viliojo
— — juos vėl surast svajojau?

Ne, ne tik pagarba ir meilė manyje
tai Tavo praeičiai didingai
mane vėl atvedė
prie Tavo vartų
kaip vargingą pakeleivį

Audronė Meilė Butvydaitė — Audrey Butway
šią vasarą tarnybos reikalais keliavo apie pa-saulį. Iš San Frančisko išskrido į Japoniją, iš ten vyko į Kiniją, Egiptą, Romą, Paryžių, Londoną. Iš ten grįžo į New Yorką. Šis jos paveikslas buvo išspausdintas šiuose žurna-luose: Fashion of the Times, rugp. mėn., Vo-gue, rugsėjo mėn., Bazaar, rugsėjo mėn., Town and Country, rugsėjo mėn., The New Yorker, rugsėjo mėn., Glamour, spalio mėn.

A face that will be remembered. A business trip took Audrey Butway-Meile Butvydaite, around much of the world last summer, stop-ping in China, Japan, Egypt and many Euro-pean capitals. This photo of her found its way into leading fashion magazines. Fashions of the Times, August; Vogue, Sept.; Bazaar, Sept.; Town and Country, Sept.; The New Yorker, Sept., and Glamour, Oct., 1977.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PREMIJA UŽ POEZIJĄ PASKIRTA BERNARDUI BRAZDŽIONIUI

Lietuvių Rašytojų Draugijos Lietuvos ne-priklausomybės 60-čiui paminėti 1,000 dole-rių premija už poeziją, kurios mecenatas yra Klemensas Galiūnas, visais vertinimo komisi-jos balsais paskirta Bernardui Brazdžioniui. Vertinimo komisiją sudarė: Leonardas An-driekus, pirm., Leonardas Žitkevičius, sekr., ir nariai — Henrikas Kačinskas, Nelė Ma-zalaitė-Gabienė ir Stepas Zobarskas. Komisi-jos posėdis įvyko 1978 sausio 14 Kultūros Židinyje, Brooklyne.

Komisija vadovavosi konkurso sąlygomis, kurių pirmasis punktas yra toks: Premiją gali gauti tik gyvas ir laisvajame pasaulyje gyve-nąs poetas, kuris savo iškilia poetine kūryba labiausiai gaivino, įkvėpė ir stiprino lietuvių tautą vienu ar kitu metu nuo 1918 iki 1978 metų.

MARLBOROUGH'S ŽODYNAS LITHUANIAN SELF-TAUGHT Paruošė M. Variakojytė Inkenienė

Knyga pritaikyta mokantiems angliškai ir norintiems mokytis lietuviškai. Rūpestingai parinkti žodžiai, posakiai ir pašnekesiai su fonetiniu anglų kalbos ištarimu.

Kaina \$2.00

Gaunama LD administracijoje.

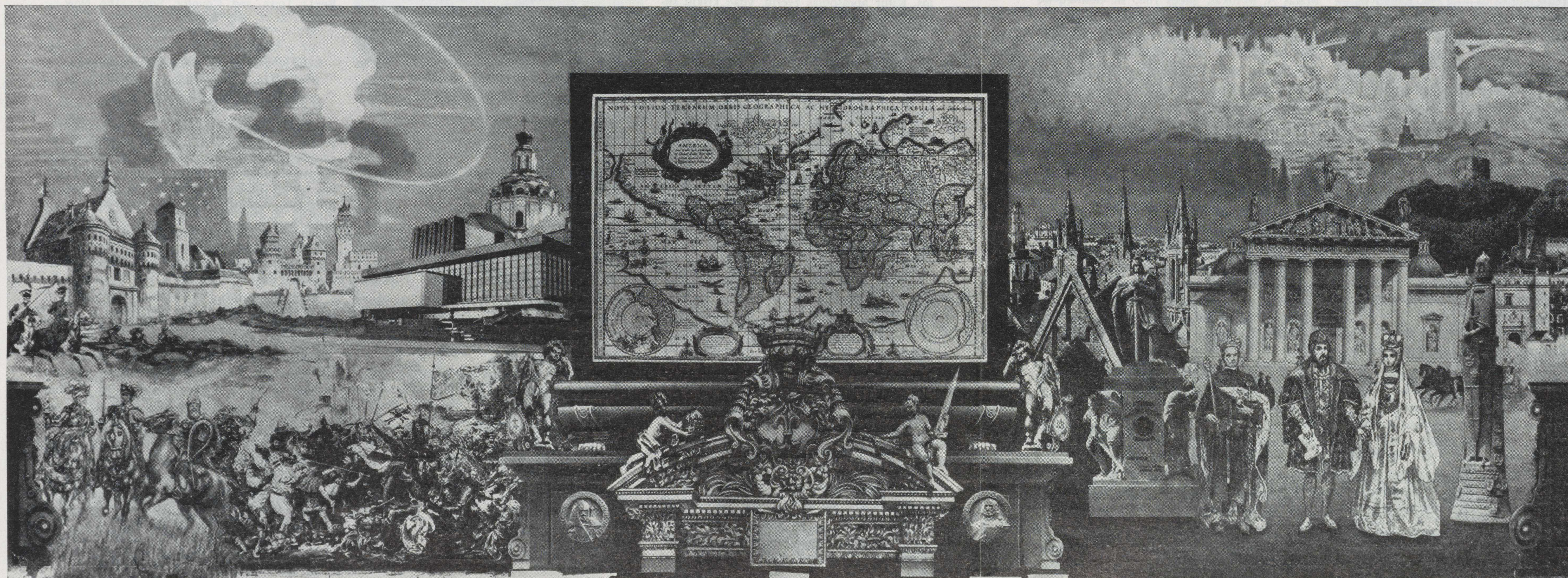
LIET. KAMBARIO DEKORACIJOS

Wayne State Universitete, Detroit, Mich.

Imant šį uždavinį, pirmiausia paimta dėmesin, kad čia yra mokslo įstaiga, kur žmonės ieško tiesos tik iš tikrų faktų ir patys iš jų daro vienokias ar kitokias išvadas. Iš kitos pusės buvo prisiminta su inž. Nainiu, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininku, pasikalbėjimas, kad kai kurie amerikiečiai kultūrininkai jam užsiminė, jog lietuvių tautinė rezistencija esanti daugeliu atvejų paviršutiniška — „Lenciūgėlis“, „Bakkūžė“, „Gintaro karoliai“ ir pan., neužimponuojanti aukštesnės modernios civilizacijos žmonių.

Čia norėjosi galimai autentiškiau parodyti Lietuvą, jos vietą, atliktus uždavinius ir laimėjimus civilizacijos - kultūros pasaulyje. Numatytas biudžetas leido tik paveikslinėm iliustracijom, Lietuvos architektūros paminklų, žemėlapių, istorinių žmonių, herbų, šį uždavinį nors dalinai atlikti. Medžiaga surinkta iš Vilniaus, Rumšiškių, Varšuvos, Krokuvos, Vavelio, Romos, Paryžiaus ir kt. ir panaudota gal viena šimtoji dalis. Visa medžiaga atrinkta ir aprašymai sudaryti tik remiantis tikrais istoriniais šaltiniais. Taip, Lietuvos Vytis viena iš XVI a., kita — vėlyvesnių laikų, kita XX a., bet iš priimtų dokumentų. Visam šiam darbui buvo ta-

— Decorations in Lithuanian Room at Wayne University, Detroit, Mich.

riamasi su profesoriais J. Jakštu ir J. Puzinu, istoriku J. Dainausku, prof. M. Gimbutiene, prof. V. Sruogiene, prel. V. Mincevičium, inž. dr. J. Gimbutu ir daugeliu kitų, žinoma, glaudžiai tarantis su komitetu, jo pirmininku inž. J. Mikaila. Foto montażą atliko V. Augustinas. Visos kompozicijos turiniui ir motyvams daugiausia impulso davė arch. Kamarausko Vilniaus rekonstrukcijos piešiniai (2000), arch. Pekšos dramatiniai darbai, atrandant Barbaros Radvilaitės ir kt. palaikus Vilniaus Katedros požemiuose, arch. Žemkalnio ir Galaunės darbai, pasikalbėjimai su lenkų prof. M. Morelowskiiu, arch. Pr. Bohdzewicz'iu anais laikais Vilniuje.

Visų pirma peržiūrėtos enciklopedijos: Lietuvių, Americana, Britanica, Sovietų, Lenkų, Italų ir kt. Lenkai, kaip taisyklė, viskas, kas Žečpospolitos — lenkų. Italai Pacą laikė italų kilmės ir italės Bonos laikus didele italų įtaka Lietuvos kultūroje. Peržiūrėjus keletą veikalų iš pasaulio civilizacijos istorijų, kur tarp kitų Will Durant „The Story of Civilization“, 1957, Part VI, 173 p. ršo: „..... Lithuania was a major phenomenon of the fourteenth century Gedymin and his son Olgierd brought under their pagan rule nearly all western Russia: Polotsk, Pinsk, Smolensk, Chernigov, Volhynia, Kiev, Podolia, and the Ukraine; some of these were glad to find, under the Great Princes, a refuge from the Tartar Golden Horde that held eastern Russia in fief. When Jagello succeeded Olgierd (1377) the Lithuanian Empire, governed from Vilnius (Wilno), reached from the Baltic to Black Sea, and almost to Moscow intelf.“

Pierre Charpentrat veikale „Masoque“ rašo: „Baroque empire stretched from Sicily to Lithuania“ ir prideda žemėlapi, apibrėžiantį Baroko „imperiją“ nuo Romos iki Vilniaus. Micheal Grant 1965 „The Civilization of Europe“ 209 p. apie Central and Eastern Europe pabrėžia apie Vilniaus Baroko originalumą: „.... Vilnius where no less than twelve Churches built by Pacas reflected the power and confidence of the aristocracy; while Polish or Lithuanian ecclesiastical art simultaneously produced a more original native style as well.“ Arch. V. Zubovo dabar padaryto studijom labai išryškintos Vilniaus architektūros mokyklos savitumai, bet apie tai gal kitą kartą. Victor-L. Tapie „The Age of Grandeur Baroque Art and Architecture“ keliuose vietose pabrėžia išskirtiną originalumą Lietuvos Rokoko architektūros ir turėjusios didelę įtaką vėlesnei Rusijos architektūrai.

„A Dictionary of Architecture, 1976, by N. Pevaner, J. Fleming, H. Honour, 393-94 psl. rašo: „.... But the most monumental of the giant porticos of Wilno Cathedral of 1777-1801, and that is by Polish architect W. Guciewicz (1753-98). (Lit. Dmochowski, The Architecture of Poland, London, 1956, B. Knox, Polish Architecture, London, 1971). (Tai lenkams tipiška. Stuoka-Gucevičius mano prosenelio kaimynas, baudžiauninkai lenkiškai nemokėjo. Vilniuje baigęs studijas, jas gilino Vakaruose.

Ilgavo vilnietiška vakarietišką civilizaciją.)

Visais laikais kariuomenės apginklavimas buvo variklis tautų technologijos vystymosi. New Yorko "The Metropolitan Museum of Art" Bulletin No. 4, 1973/4, aprašant šarvus, skydų netaisyklingų formų atsiradimą, rašo: "This new form can be traced to early Lithuanian prototype", dėl to dalinai į šį projektą buvo įterpta ir Lietuvos kariniai momentai.

Šiais svetimųjų atsiliepimais ir kita autentiška medžiaga bandyta pavaizduoti Lietuvos dramą pasaulio istorijoje.

Įeinant į vidų, ant lauko durų su lietuviška ornamentika uždėtas Vytis iš Vilniaus Universiteto bibliotekos antspaudo 1941.

Viduje visas kambarys aprėmintas lietuviškos architektūros motyvais su labai originaliais Rumšiškių bažnyčios kolonų kapiteliais prie lubų balkių su kampuose lietuviškom kolonėlėm; rašomoji lenta su lietuviška ornamentika. Tik įėjus, ant pagrindinės šiaurinės sienos vidurio — 1499 metų Pasaulio žemėlapis, Amsterdame atspausdintas, su po Kolumbo laikų Amerika ir Vytauto laikų Lietuva. Viršuje Lietuvos herbas iš Gediminaičių-Jogailaičių laikų, XVI šimtmečio, iš Krokuvos Vavelyje esančių gobelenų. Žemiau — podiumas iš Vilniaus architektūros elementų. Viduryje Šv. Petro ir Povilo bažnyčios portalas, pastatytas 1668 m. Lietuvos hetmono Paco kariuomenės vado (po pirmo maskvėnų išvijimo iš Vilniaus) su 2000 religinių ir istorinių skulptūrų iš šalių; dešinėje skulptūra laiko skydą su ankstyvesniu Lietuvos herbu — "Gedimino stulpais"; kairėje — su Vyties kryžium, Gediminaičių dinastijos herbu. Žemiau — skulpt. V. Kašubos D. L. K. Kęstučio ir Algirdo bareljefai. Žemėlapių dešinėje — Gedimino pilies bokštas iš XIV a. Viršuje — M. K. Čiurlionio Preliudas Vytis. Žemiau — Vilniaus Katedra, Lietuvos Panteonas, iš 1387 m. Buvusi lietuvių stambeldžių Šventykla, paversta Katalikų Katedra, daug kartų perstatyta. 1786 m. pagal lietuvių architekto Stukos Gucevičiaus planą atstatyta klasiniu stiliumi, įterpiančios buvusias istorines koplyčias. Svarbiausia jų 1636 m. pastatyta Zigmanto Vazos Šv. Kazimiero koplyčia su 1931-37 m. įrengtu mauzoliejum Barboros Radvilaitės ir kitų Lietuvos Didžiųjų Kunigaikščių palaikais. Čia vyko Lietuvos valdovų karūnacija. Čia daugumas jų palaidoti, tarp jų ir Vytautas Didysis. 1953 m. Šv. Kazimiero karstą sovietai perkėlė į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Katedra paversta Meno Galerija. Dešiniau Žemutinės pilies XVI a. perstatyti Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių rūmai su bibliotekom ir meno galerijom. 1801 m. rusų caro Aleksandro įsakymu nugriauti. Priešakyje — pirmas Lietuvos karalius Mindaugas — V. Kašubos skulptūra. Šalia — pagal J. M. Mateiką, Lietuviai D. L. Kunigaikščiai ir Lenkijos Karaliai, sukūrę Lietuvos-Lenkijos valstybės istoriją "Aukso Amžių": Jogaila, 1350-1434, Žygimantas Augustas, 1520-1572, Barbora Radvilaitė Žygimantienė, 1520-1551; kairiau — Vytauto Didžiojo (skulpt. V. Grybo) paminklas Kaune, 1941 m. Hitlerio kariuomenės susprogdintas.

Užpakalyje — Šv. Onos bažnyčia Vilniuje su Lietuvoje išsivysčiusio Gotiko savitumais. Žemėlapių kairėje — Lietuvos patrono Šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje su Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių karūna ant viršaus, kaip Lietuvos suverenumo simboliu iš 1596 metų. 1842 m. rusai nugriovė ir bažnyčią pavertė Soboru. 1943 m. arch. J. Muloko atstatyta. Bažnyčia statyta Baroko stiliume, kuris Lietuvoje išsivystė su originaliomis savitomis ypatybėmis (M. Grant, V. Zubovas). Žemiau — Naujieji Vilniaus Opeiros Rūmai (1974, arch. N. Bučiūtė) su Lietuvos pilių motyvais viršaus pakopa. Kairiau — Trakų pilis, ankstesnė Lietuvos sostinė, Kęstučio ir Vytauto statyta XIV a., išgriauta maskvėnų 1655 m., čia rekonstrukcija arch. Kamarausko, dabar kiek kitaip atstatyta; dar kiek kairiau — vieni iš vienuolikos Vilniaus apsigynimo sienos vartų, monumentalios, didelės architektūrinės ir istorinės vertės Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos istorinių paminklų (2,9 km.; Kremliaus — 2 km.), 1503-1522 m. statytų; išgriautų caro Aleksandro I įsakymu 1800 m. Viršuje — M. K. Čiurlionio "Auka".

Žemiau — Lietuvos kariuomenė 1410 m., 1812, trūksta 1939 m. Šalia — J. Mateikos, 1878, Žalgirio mūšis 1410, pagad Dluogošo mūšio aprašymą 1440.

Ant vakarinės sienos, iš kairės — seniausias, 400 metų Rytų Europoje Vilniaus Universitetas 1579 m. (Harvardo universitetas — 1636, Maskvos — 1755, Tartu 1632, Suomijos Turku — 1640, Upsalos — 1666, Leningrado — 1819, Hopkins — 1876, Sorbonos — 1253, Krokuvos — 1364, Vienos — 1365). Tarp kitų pasaulyje garsių žmonių, kaip A. Mickevičius, ir kt. apie 1640 m. čia studijavo K. Semenavičius, raketų projektuotojas, 1650 parašęs "Artis Magnae Artilleriae", kurią mini 1975 von Braun "History of Rocketry & Space Travel". Semenavičiaus ir Brauno raketos buvo trijų pakopų. 1832 caro Nikolajaus I įsakymu universitetas uždarytas. Turtas išdalintas po Rusiją. Universitetas vėl atidarytas 1919 m.

Fone — Universiteto Šv. Jono bažnyčia iš 1387.

Priekyje — Universiteto steigėjas D. L. K. Steponas Batoras, 1533-1586. Šalia — rektorius su tradicine toga ir anų laikų studentai. (Toga tebėra Universiteto muziejuje; sidabrinis skeptras po uždarymo išvežtas į Rusiją, tebėra Leningrado Ermitaže.).

Žemiau — Universiteto herbas iš 1781.

Viduryje — J. Zikaro Laisvės statula Kaune, 1921 m. Fone — Čiurlionio "Žemaičių kapinės". Kairėje — Nepriklausomybės laikų Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus. Kairėje žemai — Nepriklausomos Lietuvos sidabrinė moneta — Dešimt Litų su valstybės herbu — Vytimi iš 1930 m.

Kairiau — vaizdai iš Amerikos lietuvių veiklos: Maspeth'o Atsimainymo bažnyčia N. Y.; lietuvių liaudies architektūros stiliume; 1964 m. atrinkta vienu iš geriausių pastatų New York, Qu., ir premijuota; arch. J. Muloko projektas.

Ant pietinės sienos — paaiškinimų lenta su

XV a. Europos žemėlapiu su Lietuva nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Lietuva per 6 šimtmečius (1200 - 1795) viena iš dominuojančių Europos valstybių, savo sugebėjimais, mažiau militarine jėga, apjungusi keletą Slavų ir įvairių tautybių (kaip Šveicarija), savo egzistencija ir militarine jėga (vėliau kartu su Lenkija) dengė Vakarų Civilizaciją nuo rytų Mongolų ir vėliau Maskvos invazijų; kai Vakarų Europoje vystėsi Gotiko, Renesanso Vakarų Civilizacijos apraiškos. Ją nukariavus, okupantai stengėsi ją ištrinti iš Europos istorijos ir žemėlapių, išgriaudami jos kultūros ir istorijos paminklus, uždarydami mokyklas ir universitetą, uždrausdami spaudą, savindamiesi jos mokslo ir meno laimėjimus.

Tos didžios valstybės likučiai čia Amerikoje, savo kukliais ištekliais ir ribotomis priemonėmis, nori savo dramą pavaizduoti Amerikos žmonėms, laisvę mylintiems, kurios prezidentas Wilsonas 1918 m. paskelbė tautų apsisprendimo teisę, ko mes dabar siekiame.

Jonas Mulokas

Red. prierašas — Lietuvių kambario atidarymas įvyko 1978 m. vasario 16 d. Į atidarymą iš Los Angeles nuvyko projekto paruošėjas architektas Jonas Mulokas.

MIRĖ MATAS A. MILUKAS

1978 m. sausio 13 d. Richmond Hill, N. Y., mirė vienas ankstyvesnės imigracijos veikėjų — Matas A. Milukas, gimęs 1885 m. Šeštokų k., Krosnos v., Marijampolės apskr.

Mokydamasis Veiverių mokytojų seminarijoje, jis 1905 m. įteikė vadovybei moksleivių reikalavimą, kad visi dalykai seminarijoje būtų dėstomi lietuviškai. Dėlto buvo priverstas pasitraukti į Vokietiją, o 1906 m. atvyko pas brolių kunigą Antaną Miluką dirbti jo leidykloje ir spaustuvėje Shenandoah, Pa. Netrukus įstojo į ALRKS, buvo vienas ALRK Federacijos steigėjų, o 1917 m. perėjo dirbti į "Garso" red-ją.

Po karo 1920 m. grįžo Lietuvon ir ten pritaupo: dirbo pramonės įstaigose, 1930-40 m. buvo kasininkas Lietuvos banke. Jo sūnus Matas dirbo JAV pasiuntinybėje, sportavo, buvo vienas iš skautų sąjūdžio veikėjų.

Pasitraukęs 1944 m. į Vakarus, gyveno ir dirbo vertėju bei sekretorium lenkų ir ukrainiečių stovyklose. Grįžęs pas savo šeimą į Ameriką, buvo Brooklyno "Amerikos" administratorius.

Iš anglų kalbos išvertė kelis romanus. Išaugino gana gausią šeimą, jų tarpe vieną medicinos gydytoją. Pagaliau su žmona ir su vaikų talka nusipirko namus Richmond Hill, N. Y., ir gyveno su sūnum Juozu, o žemutiniame bute gyveno sūnus Matas su šeima.

K. R. Jurgėla

Vyriausias sūnus Antanas A. Milukas gyvena Los Angeles mieste ir yra "Lietuvių Dienų" anglų dalies redaktorius.

Reiškiamo gilią užuojautos visai Milukų gausiai šeimai.

LD Red. ir Adm.

VERDI OPERA LIETUVIŠKAI

Juozas Prunskis

Lietuvių opera Chicagoje rodo ypatingo gajumo ir veiklumo. Jau ji sėkmingai veikia 22-tras sezonas, savo vis naujais pastatymais džiugindama ne vien čikagiečius, bet ir iš tolimųjų miestų atvažiuojančius lietuvius — nuo Pacifiko ir Atlanto pakrančių.

Šįmet, balandžio 1, 2 ir 8 dienomis, Marijos Aukšt. mokyklos salėje bus statoma kompozitoriaus Verdi opera „Nabucco“. Kaip žinome, Verdi operos pasižymi dideliu klasišku skambumu. Jo genijus yra pasiekęs tokių laimėjimų, kad jo operos nenuėina nuo pasaulio scenų.

Operos vardas mums neįprastas, bet „Nabucco“ tai sutrumpintas Babilonijos karaliaus Nabuchodonozaro II vardas. Jis gyveno 605-562 m. prieš Kristų. Jis du kartu nukariavo žydų valstybę, sugriaudamas Jeruzalę 597 ir 586 m. pr. Kr. ir išvesdamas jos gyventojus į nelaisvę. Kai kurį laiką jis pamišęs laikė save dievu.

Operoje yra jaudinančių scenų, kaip Jeruzalės gyventojai meldžiasi Saliamono šventykloje, šaukdamiesi Dangaus pagalbos, kaip visi prašo savo tautai laisvės. Žmonės skausmingai šaukia:

O, tėvyne, tave mums išrovė,
O, tėvyne, skausmingai prarasta.

Jie jautriai meldauja: „veikiai tegriūna vergija“.

Ir tu! ši opera taip artima mums, lietuviams, kurių tėvynė paverpta ir kuriai laisvės mes šaukiamės.

Žmonių minią vaizduojas choras viltingai traukia:

Tikim taiką, tikim gėrį,
Tai laiminga valanda.

Ir dabar, kai dienos žėri,
Te ir džiaugsmo, te ir meilės

Švies goda.

Išėjijon nublokštas lietuvis jautriai klausysis operos dainos:

Lėk, svajone, žydriąja padange,
Kur viloja kalneliai ir kloniai,
Ten, kur vėjai padvelkia maloniai,
Gundo saulė ir žemė gimta!

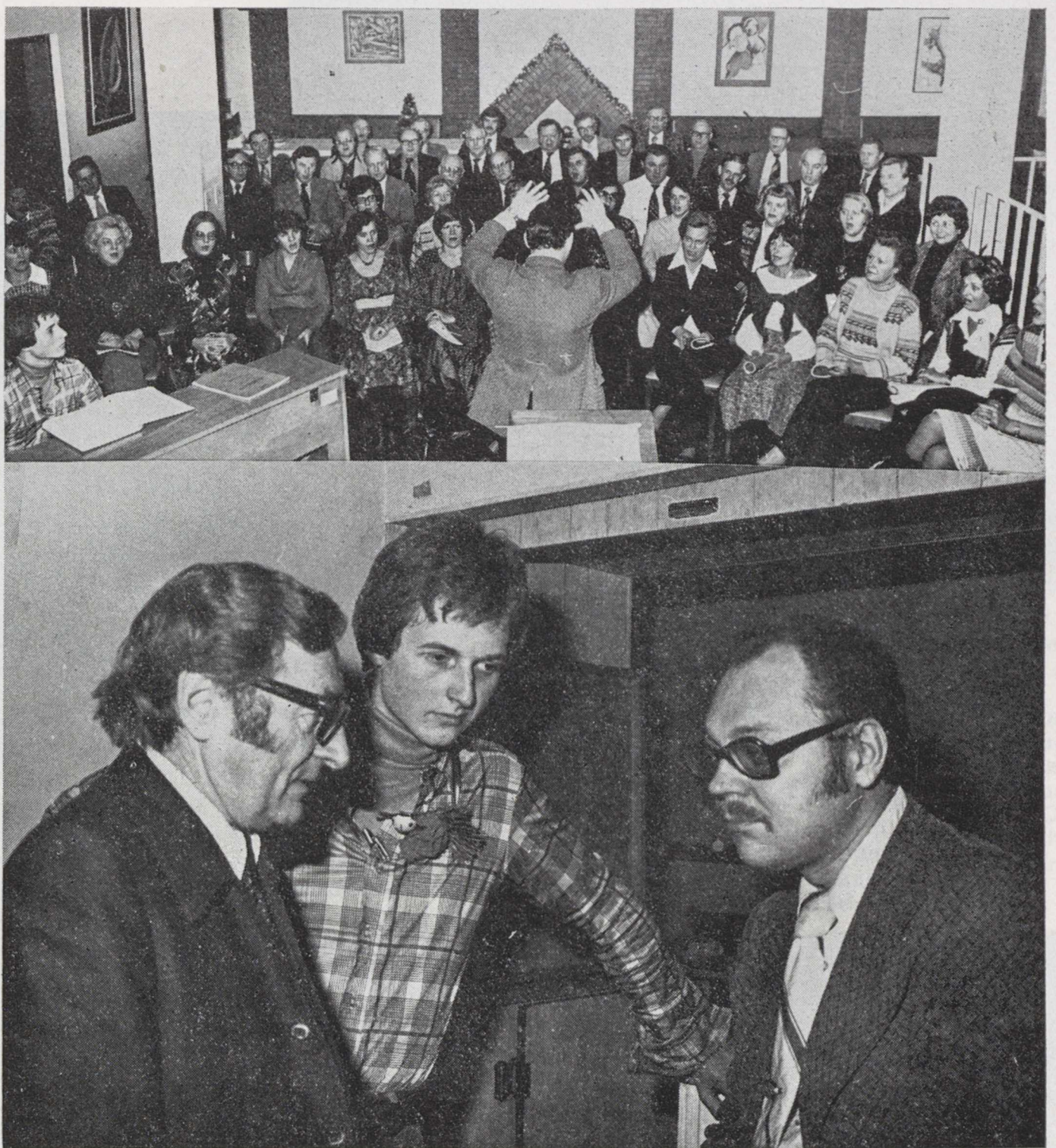
Operoje girdime tarytum mūsų maldavimą:

Tu palengvink, o Dieve, likimą,
Meldžia Tavo vargingi vaikai!....

Taigi operoje gausu patriotinio momento, bet taip pat yra ir romantikos, kai Jeruzalės karaliaus vaikaišis įsimyli Nabucco dukterį Abigailę. Yra ir tėvų bei vaikų tragedijos ir įtampos, kai Nabucco suvokia, jog jis pasirašė mirties sprendimą savo dukrai. Todėl — opera žavi savo muzika ir intriguojanti savo turiniu, pritaikyta išgyvenimams. Pažymėtina, kad ji yra turtinga ir religiniais motyvais.

Jos pastatymui Chicagos operos choras ruošiasi nuo rugsėjo mėnesio, repetuodami dukart savaitėje Jaunimo centre. Operos choras dabar turi 60 dainininkų. Altus ir sopranus ruošia muz. Emilija Pakštaitė-Sakadolskienė, o tenorus ir bosus — muz. Alfonsas Gečas. Visą choro ansamblį veda muz. Alvydas Vasaitis. Pianinu talkina muz. Arūnas Kaminskas. Taigi, į šios operos pastatymą įtrauktos jaunos, gabios jėgos.

Šioje operoje dalyvaus mūsų pirmaujan-

Operos choras repetuoja Verdi 4 veiksmų operą „Nabucco“, kurios spektakliai bus balandžio mėn. 1, 2 ir 8 dienomis Chicagoje. Repeticiją veda muz. Alvydas Vasaitis, o prie pianino Arūnas Kaminskas.

Lietuvių Operos vadovai aptaria šio sezono operos pastatymą: iš kairės Operos pirmininkas Vytautas Radžius, Operos akompaniatorius Arūnas Kaminskas ir Operos dirigentas Alvydas Vasaitis.

Nuotrauka V. Jasinevičiaus

tieji solistai: Dana Stankaitytė, Margarita Momkienė, Kotrina Kogutaitė, Algirdas Brazis, Jonas Vaznelis, Rimas Strimaitis, Stefan Vicikas.

Dekoracijos operai nuomosimos iš Milano, Italijos, o kostiumai — iš New Yorko operos. Apskaičiuota, kad tai bus net pigiau, negu patiems tuos reikmenis gamintis. Orkestras bus sudarytas iš muzikantų, kurie groja Chicagos Lyric operoje, turinčioje tarptautinį garsą. Be choro, solistų, bus dar 26 statistai.

Kai net didžiosios amerikiečių operos sunkiai verčiasi dėl didelių išlaidų, kurių neapmoka spektakliai, tai nemažų finansinių rūpesčių turi ir lietuviškoji opera. Visą organizavimo ir finansų našta kelia energingoji operos valdyba: pirm. Vytautas Radžius, Vaclovas Momkus, Jurgis Vidžiūnas, Rūta Graužinienė, Irena Navickienė, Gailė Mačiulytė ir Algirdas Putrius. Suprasdami pastatymo svarbą ir sunkumus, operą paremia gausūs mecenatai. Chicagos lietuviai savo opera pralenkia net ir pagarsėjusių daininkų — italų — imigraciją. Jie tokios operos neturi, nors jų Chicagoje žymiai daugiau negu lietuvių.

The Chicago Lithuanian Opera is preparing for a new premiere—Verdi's „Nabucco“, to be staged April 1, 2 and 8.

Producers and directors of the Lithuanian Opera Company in Chicago setting forth their plans for this season.

SIMAS KUDIRKA KALIFORNIJOJE

Simo Kudirkos žygio už Lietuvos ir priešpaudoje esančios žmonijos išsilaisvinimą garas nepaprastai stiprėja. Holivūdas š. m. sausio mėn. 23 d. CBS televizijos 2-ju kanalu pademonstravo dviejų valandų filmą „The Defection of Simas Kudirka (Simo Kudirkos pabėgimas).“

Dar didesnis negu filmo poveikis turės būti jo skripto (scenarijaus) paskleidimas per didžiąją spaudą: Los Angeles Herald Examiner š. m. sausio mėn. 22 dienos sekmadieninėje laidoje jį atspaudė kaip atskirą priedą. O Los Angeles švietimo vadybos skriptą patvirtino kaip mokslo priemonę 360,000 studentų klasinams ir rašto darbams. Pats Simas Kudirka, iškviestas, dalyvavo eilėje pasirodymų ir susitikimų apie ką vėl didžioji spauda pranešinėja (Los Angeles Times 1978-I-20 ir kt.)

Filmu ir taip pat rengiamais atspausdinti memuarais susidomėjimas sklinda net už Amerikos ribų.

Ir šiame žurnalo numeryje, kaip 1975 m. sausio mėnesio S. Kudirkai skirtoje LD laidoje, duodame eilę nuotraukų apie pastarųjų dienų naujesnius įvykius. Aukščiau talpiname S. Kudirkos rašto faksimilę, kuri yra atsišaukimas anglų kalba į Amerikos studentiją — apie Lietuvos ir lietuvių sunkias kovas už savo išsivadavimą ir apie reikalą prie tokios kovos visiems jungtis. (a. a. m.)

Po ketvirto šios žimos Izidorius ir Vytenio Vasyliūnų rečitalio (Los Angeles, Chicaga, New Yorkas, Bostonas) svečiai atsilankę vaišingoje Vasyliūnų pastogėje: iš dešinės: Stasys Liepas, V. Balčiūnienė, B. Aleksaitė, Iz. Vasyliūnas, S. Daugėlienė ir M. Valiukėnienė.

Following up their recitals this season in Los Angeles, New York and Boston, violinist Izidorius (father) and pianist Vytenis Vasyliūnas (son, third from left) are now receiving guests at their homestead in Massachusetts.

K. Daugėlos foto

VYTIS VALSTYBĖS DEPARTAMENTO BIULETENYJE

Ryšium su praeitų metų lapkričio 9 d. Clevelando lietuvių namuose įvykusių tautybių atstovų ir aukštų JAV Valstybės pareigūnų — valstybės sekretoriaus pavaduotojų pokalbiu, Lietuvos Vytis pateko į Departamento oficialų Biuletinį — Department of State Newsletter, December 1977, No. 196, p.p. 22-23.

Vytis ryškus poros skilčių nuotraukoje vaizduojančioje Valstybės Sekretoriaus pavaduotoją Europos Reikalams George S. Vest besikalbantį su būreliu susirinkimo dalyvių. Pati nuotrauka papildo du puslapiu teksto, kuriame trumpai atpasakota lapkričio 9 d. susirinkimas (Kaip jau informuota, šalia p. Vest susirinkime dalyvavo ir Mrs. Patricia Derian, Vance pavaduotoja žmogaus teisių ir humanitariniams reikalams).

Straipsnio autorius yra Gene Preston, viešųjų reikalų biuro, programų skyriaus, šiaurinio poskyrio ("desk") šefas. Objektiviame rašinyje jis netik stengiasi paliesti susirinkimo pagrindinius taškus, bet, kas lietuviams turėtų būti malonu, kalba apie lietuvių vaišingumą ir pan., nors tuo neužgoždamas esminių susirinkimo tikslų, minčių ir savo reportažo tikslo.

Būdinga, kad savo memorandumu Valstybės Sekretoriui Vance, datuotame 1977.XII. 19 ir pasirašytame visų keturių pareigūnų, tarp aštuonių puslapių vienas pilnas puslapis skiriamas tautybių susirinkimui.

Dvi pastabos.

Viena — sekančią dieną, lapkričio 10 d., Clevelande vyko visą dieną trukusi vadinama Clevelando Asamblėja Užsienio Politikos Reikalams — keturi seminarai nagrinėję Rytų-Vakarų santykius, Vidurinius Rytus, Šiaurės-Pietų santykius ir Žmogaus teises. Antra, iš čia ir keturi pareigūnai: šalia jau minėtų ir mums

pažįstamų p. p. Derian ir Vest, bendruose seminaruose dar dalyvavo Sekretoriaus pavaduotojas Artimiesiems Rytams Alfred L. Aterhman, Jr. ir Departamento Planavimo skyriaus direktorius W. Antohny Lake. Tad ir jų pranešime Sekretoriui Vanve daugiau vietos užėmė asamblėjos reikalai ir kt., negu, žinoma, tautybių atstovų susirinkimas, kas yra suprantama.

Savo pranešime Sekretoriaus pavaduotojai gana objektyviai (tiesa, glaustai) atpasakoja susirinkimo pagrindinius taškus. Tenai atpasakojama visa eilė iškeltų faktų:

- nepasitenkinimas departamento menkesniu dėmesiu milijonams pavergtųjų ir didesniu Afrikos tautoms ir tautelėms bei kitiems mažiau kritiškiems reikalams.

- JAV intereso menkėjimu, kuris pasireiškia Helsinkio pakto pasirašymu, šv. Stepono vainiko atidavimu bei nieko nepasakančiais laiškais Pabaltijo Valstybių pasiuntinybėms jų nepriklausomybės šventės progai.

- Kaskartinis nusileidimas SS įvairių koncesijų prasme; įgalinimas SS kariškai sutvirtėti.

- Beprasmiškas, netgi pragaištingas javų ir technologijos pardavimas SS ir pan.

Pareigūnai taip pat savo viršininkui praneša apie susirinkimo labai neigiamą nusistatymą šv. Stepono vainiko grąžinimo reikalu (deja, kova jau pralaimėta, ajk). Reportuoja apie kalbėtą kroatų nepriklausomybės klausimą, Ukrainos disidentus, vengrų mažumos traktavimą Rumunijoje, amerikiečių eksploataciją jiems keliaujant po Rusiją ir jos pavergtus kraštus, nežmoniškus muitus, išskirtas šeimas ir reikalą turėti etninę patariamąją tarybą prie Departamento pasitarimui ir konsultavimui Rytų (ir Vidurio) Europos politikos klausimais. (ajk)

"LIETUVOS AIDŲ" RADIO PROGRAMA

Jau netoli dveji metai kaip Chicagoje buvo įsteigta Kazės Brazdžionytės lietuviška radijo programa "Lietuvos Aidai". Ji veikia penktadieniais nuo 9:30 iki 10 val. 1490 AM bangą, tai yra pusę valandos. Joje duodama "Teisės patarimai", kuriuos veda adv. C. P. Kal; įvairūs pranešimai ir muzika.

Kas šeštadienio vakarą nuo 8 iki 10 valandos per 106,3 FM stotį yra duodama dviejų valandų laida. Joje esti kiekviename pusvalandyje įvairūs skyriai: vakams "Pasakų pasaulis", kuriame sekamos įvairios pasakos; sveikatos skyrius "Būk sveikas — būsi laimingas", kur dalyvauja chemikas Jonas Prunskis, dr. P. Šulas; Švento Rašto tyrinėtojų valandėlė veda aiškintojas Cibas; socialiniame skyriuje "Jūs klausiate — mes atsakome" dalyvauja teis. P. Šulas ir "Vistos" atstovas St. Gečas; religijos valandėlėje dalyvauja kun. J. Juozevičius ir dr. kun. K. Trimakas; "Kulinarijos kampelį" veda Asta Motušytė; literatūros skyrius, pavadintas "Plunksnos pokalbiu", kuriame dalyvauja rašytojai, poetai.

Programoje daromi įvairūs pasikalbėjimai, ir organizacijoms, kurios tik kreipiasi, mielai padedama. Čia Altas, Vlikas, Balfas, Lietuvių Fondas, Lituanus turi savo "Trumpus pranešimus": ateina organizacijų atstovai ir kalba apie savo veiklą, kreipiasi į visuomenę aukų ir kitais reikalais.

"Lietuvos Aidai" jau turi, nors vargingą, bet savo studiją, iš kur perduodama visa programa. Lietuviškoji visuomenė kviečiama šią programą remti, nes ją veda jaunimas. Tikėkime, kad ji ilgai gyvuos. Remkime vieni kitus — lietuviybė Chicagos padangėje oro bangomis sklis ir linksmai skambės ir klesės. (Balys Svalia)

ORGANIZUJAMA LIETUVIŲ DEMOKRATŲ LYGA

Š. m. rugpiučio mėn. 2 d. Washingtone Kongreso rūmuose įvyko Amerikos Demokratų Partijos tautybių skyriaus suvažiavimas. Posėdžiuose dalyvavo valdžios administracijos atstovai. Buvo aptartos žmogaus teisių problemos ir tolimesnė eiga.

Su buv. gubernatorium iš Main'o valstijos, Kenneth Curtis, dabartiniu demokratų partijos pirmininku, diskutuota, kaip toliau vystyti didesnę demokratų veiklą lietuvių tarpe.

Iš lietuvių suvažiavime dalyvavo Amerikos Lietuvių Tarybos narys iš Chicagos dr. K. Šidlauskas, Amerikos Demokratų Lygos atstovas J. Nasvytis iš Clevelando, Lietuvių Bendruomenės atstovas R. Česonis iš New Jersey, ir A. Varnas iš New Yorko.

Netolimoje ateityje yra numatoma Lietuvių Demokratų Lygos konferencija Clevelande. Norintieji įstoti į lygą, gali kreiptis į J. Nasvytį, 18009 Lake Shore Blvd., Cleveland, OH., telef. (216) 481-1604.

Viršuje —

Clevelando "Žalgirio" kuopos šaulės ir šauliai papuošia Kalėdų eglutę naujausiame Euclid square Mall.

Vidury —

Rašytoja Nijolė Jankutė-Užubalienė Clevelande tarpe Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių.

Žemai —

LB Clevelando apyl. pastangomis Chicagos "Dainava" pastatė muzikinį veiklą "Kulgrindą"; libretas N. Jankutės, muzika komp. A. Jurgučio. Vaizdas iš II-ro veiksmo; kairėje solistas V. Liorentas.

Nuotraukos V. Bacevičiaus

Lithuanian National Guard-in-Exile members putting up a Christmas tree in Cleveland's new mall on Euclid Square.

Authoress Nijole Jankute-Uzubaliene among scholars at Saint Casimir school in Cleveland.

The Lithuanian Community of the Cleveland area sponsored a new production—Kulgrinda—of Chicago's "Dainava" ensemble. The musical play was performed in the city of the sponsors.

Po filmo The Defection of Simas Kudirka (Simo Kudirkos pabėgimas) parodymo būreliui lietuvių ir kai kuriems kitiems asmenims, didžioji amerikiečių televizijos stotis CBS 1978 m. sausio 18 d. savo patalpose Los Angeles mieste surengė vaišes atsilankiusiems.

Nuotraukoje matomi: lietuvių skautų veikėjas V. Sviderskas, visuomenininkė A. Pažiūrienė, Simas Kudirka pasirašinėja nuotraukas neatpažintam asmeniui, Lietuvių Dienų bendradarbis Algirdas Gustaitis. Matyti ranka valgančios Daivos Kezienės.

CBS TV studijos nuotrauka. Following the screening of "The Defection of Simas Kudirka" on CBS Television (Monday, January 23, Channel 2) the program initiators held a reception at KNX-TV, which was attended by a number of Lithuanian community members. Shown is Simas Kudirka signing an autograph.

Chicagos Mokslo ir Pramonės muziejuje lietuviai vaikučiai išpildė dalį radijo vaizdėlių, vadovaujant p. Kižienei, Chicagoje, L. A. studijoje. Lietuvių Ateitininkų Studentų grupė atlieka "Lietuvos Aidų" programoj programos.

Foto M. Nagis

Lithuanian children contributing to a program staged by the Chicago Museum of Science and Industry.

At a Chicago radio broadcasting station, "Echoes of Lithuania", students are enacting a sketch under the direction of Mrs. Kiziene.

ENGLISH SECTION

American Television Program Features Lithuanian Leap to Freedom

By HYPATIA Y. PETKUS

When Simas Kudirka sought freedom by leaping from a Soviet ship to the deck of an American vessel in November, 1970, it was an event which made news. The Soviets were allowed to recapture him and haul him away to four long years of imprisonment. Asylum was denied, in violation of all principles of law and human rights. This was denounced as an outrage and an injustice of major proportions by the highest circles of American government and by the public at large. There were official investigations, speeches, articles in the press, and several books (including the notable *Day of Shame* by Algis Ruksenas, 1973).

In a notorious case of bureaucratic bungling, U.S. coast guard officers had blindly obeyed the routine instructions issued by their superiors. Fortunately, the tide was turned and an outburst of public opinion and government action made it possible to rescue Kudirka from Soviet clutches several years later. Owing to those efforts of many here in the United States, including President R. Nixon himself, Kudirka now lives in America together with his wife and family.

How and why all this happened is surely a subject for drama. And now it is finally here more than seven years after the event.

On the evening of January 23, 1978, "The Defection of Simas Kudirka" was seen on the nationwide CBS television screen. The screen play by Bruce Feldman, with actor Alan Arkin in the starring role, is generally faithful to the facts of the case, even to actual names of most of the participants. It is true-life documentary which makes the most of the dramatic moments. The production, directed by David L. Rich, is forceful and compelling, holding the viewer's interest throughout despite its two-hour length. Alan Arkin as Kudirka is completely convincing, investing the role with dimensions of real humanity and pathos. His performance was acclaimed by film critics. The Los Angeles Times of Jan. 23 praised the play as a "taut, timely drama." According to this article, Arkin was "perfectly cast in the role, and has again scored a television triumph."

The play conveyed some details of interest even to those viewers who thought themselves very familiar with the story. Kudirka's leap to freedom was in itself an act of impulse, but he had been thinking of escape from Soviet repression for a long time. He was convinced that the authorities, including the dreaded secret police, were persecuting him by assigning him to over 20 years of continuous sea duty, deliberately keeping him away from his native Lithuania and from his family. Though shore duty had been promised him, at the last moment his assignment

Dear Students,

It is my great pleasure to greet you and to share with you some thoughts about something very precious to all of us — FREEDOM. I come from a country, which was once free and independent. That country's name is Lithuania. Lithuania is a small nation on the shores of the Baltic Sea in East-central Europe. In 1940 Soviet Russia invaded Lithuania, subjugated its people and established a communist dictatorship. Freedom of speech, press and religion were taken away and many of my countrymen were deported to the frozen wastelands of Siberia, where most of them perished. Lithuanians fought bravely for the well equipped Soviet army. At the time I was a small boy growing up, but I was old enough to understand, what pain was inflicted upon my people. As I grew older, I began to realize how a lack of freedom stifles man's spirit and creativity.

My grandfather long ago had told me about America and how people there lived free. I longed to see that country and to experience that freedom. My first attempt to reach America, met with bitter disappointment, as you will read in the script. It cost me four years in Soviet prison camps. Only after the hard work of many good people in the United States, did I, along with my family, finally reach the shores of your great land.

And it most certainly is a great land. Here you can speak, read, write and worship without fear. The American system of government protects man's inalienable right to life, liberty and the pursuit of happiness. America symbolizes freedom to the rest of the world, and you as its citizens carry the great responsibility of protecting that freedom. You ask how — by building high moral standards, obeying your parents and teachers, loving your fellow man and respecting the rights and property of other individuals. Remember, freedom is a very precious jewel. Once it's snatched away, it is difficult and costly to get back.

I am proud to be an American,

Simas Kudirka

Simas Kudirka addressing high school students on his visit to the Los Angeles area Jan. 24-25, 1978.

SIMO KUDIRKOS KALBA, PASAKYTA
L. A. AUKŠT. MOKYKLŲ STUDENTAMS
SAUSIO 24 IR 25 DIENOMIS

was changed. He was compelled to ship out once again, this time on a vessel going to America. An angered and embittered man, he thought of escape to the land of freedom. He had often heard tales of America from his grandfather who spent some years here and from his mother, who had been born in this country.

Although the focus of the play is shipboard action in American coastal water off Martha's Vineyard, Massachusetts, on that fateful day of November 23, 1970, it is not merely a recital of those events. It tells the story of Kudirka's life, culminating in the supremely happy ending, when the prison gates open and he is on his way to America.

Most of the actors in the play—Russian officials and Americans—are portrayed as human beings of some depth, not all good or all bad, but with strengths and weaknesses of character. Particularly moving are the feelings of the American Coast Guard captain

who knows it is wrong to hand the man over to his captors. How can a decent human being allow a man to be hunted down like an animal? There are many such moving moments, as for example the cries of Kudirka in his broken English: "I want free . . . I want free" as he tries to signal the American Coast Guard officers on the "Vigilante" and to tell them of his desire to leave the "Sov-yetskaya Litva."

In presenting the human qualities of the actors, the Russians come off much better than the Americans. Portrayals of the Americans are unflattering to say the least. Coast Guard officers and government officials are shown to be indecisive, not at all astute, and even rather slow-witted. In contrast, the Russians are very sure of themselves and quick on the draw. They take full advantage of the moment and snatch their prey while the Americans are standing around and wondering what to do. But perhaps this is not surprising, since

in actual fact, the Russians were clearly the winners in the first round of the game. One can only regret that the movie does not elaborate on the final round—the rescue of Kudirka—and does not give credit to the efforts of American authorities who overcame unbelievable difficulties with superb success in the end.

For some viewers it was doubtless a disappointment that Lithuanian elements were not brought out more fully. Glimpses of Klaipeda, Kudirka's home town, are only fleeting (filmed, we understand, in New Hampshire!) True, Alan Arkin speaks a few words in Lithuanian. At the moment of capture, he forgets himself and blurts out words of indignation in a language his hearers cannot understand. And again, when he is brought back to the U.S.S.R. and tried for his supposed treason, he shouts out in anguish about the occupation of his land by the Russians. For reasons of their own, the movie producers chose not to get involved in issues of international politics. This is clearly not intended to be a political play, but rather a human interest story, and Lithuanian elements are only an incidental part of the background.

However, be that as it may, this is undeniably a production of great impact. The important thing is that it gives publicity to the heroic tale of a Lithuanian fleeing from Soviet oppression. It makes clear that the Soviet Union does not permit freedom of travel and that cruel punishment awaits those who would escape, in defiance of principles of human rights accepted by the entire civilized world.

Although the play was shown only that one time on television (we have heard of no plans to show it in commercial movie houses), it will certainly leave a lasting impression. The text of the drama was published as a supplement to the Jan. 22, 1978 issue of the L.A. Herald Examiner. Over 300,000 copies were reprinted and used in a television-reading enrichment program by the Los Angeles City

Schools and in schools throughout Southern California, the purpose being "to give students, their teachers and their parents an opportunity to learn about a gallant fight for freedom." In time, the movie will be shown abroad, as movie agencies of several countries, including those of France, are now negotiating for film rights.

As for Simas himself, as he is affectionately termed by his friends, he has achieved the status of a genuine celebrity. Visiting Los Angeles for the occasion, he has been the recipient of numerous honors extended by the Lithuanian community, by American officialdom, and by the general public. Mayor Bradley proclaimed Jan. 23rd as Kudirka Day in Los Angeles. A major American publishing house will publish the memoirs Kudirka is writing some time later in the year. Kudirka is much in demand as a speaker at press conferences, public gatherings and radio talk shows. He particularly values the invitations he receives as a speaker to young people whom he sees as the hope of the future. He has spoken before many youth gatherings, including groups of students of the L.A. City Schools, and never fails to disclose a powerful message. We conclude with a quotation from his statement to American youth.

Says Simas: "I come from a country which was once free and independent . . . When Soviet Russia invaded Lithuania in 1940, I was a small boy growing up, but I was old enough to understand what pain was inflicted on my people . . . Here in American you can speak, read, write and worship without fear. America symbolizes freedom to the rest of the world, and you as its citizens carry the responsibility of protecting that freedom . . . Remember, freedom is a very precious jewel. Once it's snatched away, it becomes difficult and costly to get it back."

PRINCIPAL FINDINGS FROM THE CLEVELAND ASSEMBLY ON FOREIGN POLICY

(Excerpts from a memorandum of the Department of State, Washington, D.C., December, 1977.)

On November 10, we participated in the Cleveland Assembly on Foreign Policy, the Department's fourth "town meeting" of 1977. It was co-sponsored by the Cleveland Council on World Affairs with the cooperation of 46 civic organizations.

Four issues were considered: (1) East-West Relations, (2) the Middle East, 3) North-South Relations, and 4 Human Rights.

In addition to the forum, attended by about 400 persons, we appeared on an hour-long live telecast featuring call-in questions from viewers on Cleveland public station WVIZ-TV. Two of us also met the evening prior to the assembly with about 150 persons of East European background to discuss their concerns about East-West relations.

Basic Impressions

The Cleveland Assembly, as well as the public television call-in program, reflected the broad interests of a community rich in ethnic diversity. Participants had a personal concern with an extensive number of other nations.

In contrast to the town meetings held earlier this fall in St. Louis and Portland, where "right-of-center" perspective was absent or muted, the spectrum of opinion was fully expressed. Nonetheless, we missed the viewpoint that might have been added, especially in discussion of economic matters, by greater participation from black Americans and representatives of labor.

As in the preceding town meetings this year, the sense of alienation from policy makers—a central theme of 1976 sessions—was absent. Participants tended to debate policy options among themselves rather than taking issue with the Administration's conduct of foreign affairs. This was particularly notable in the workshop on the Middle East. Even in the meeting with East European ethnics, where we encountered great dismay with present policy, we found cordiality and confidence that we would pursue issues that had been raised . . .

We found in Cleveland the same dilemma about relations with the communist world that we have observed elsewhere: a desire for cooperative relations, especially in the avoidance of war, coupled with deep distrust of the Soviet Union's willingness to honor agreements. In Cleveland, participants expressed greater desire for a firm stance with the USSR than those attending the St. Louis and Portland town meetings had done . . .

Eastern Europe

On the evening of November 9, two of us—Patt Derian and George Vest—met with representatives of Cleveland's substantial Eastern European ethnic community. They made clear to us their doubt that policy-makers shared their intense commitments to the freedom of their homelands. Moreover, they complained that those in Washington appeared more concerned about "small nations," like South Africa or Israel, than about the millions living under Soviet control.

They saw particular evidence of lessened commitment in the signing of the Helsinki accord, plans to return the crown of St. Ste-

A radio and television correspondent of CBS is recording an interview with Simas Kudirka. Seated is the interpreter, Mrs. D. Kezis.

CBS televizijos ir radijo reporteris užrašo interviu su S. Kudirka. Šalia sėdi vertėja D. Kezienė. Foto V. Svidersko

ness, and the "lack of conviction" in Independence Day letters to organizations representing the Baltic states.

No one suggested direct confrontation with the USSR. But it was strongly asserted that the United States has continually "lost ground" to the Soviets, made too many one-sided concessions, and been unwilling to exert sufficient pressure to gain changes in Soviet behavior. Many also saw sales of grain and technology to the East as self-defeating: At the minimum, they urged, such sales should be on a cash-only basis.

Some suggested that the United States has failed to deal strongly with the Soviets because we fear them. But the prevailing view appeared to be that economic interests have taken precedence over human concerns.

There was an apparent consensus that closer U.S. ties with Eastern European nations were desirable. But return of the crown of St. Stephen was seen as motivated by economic concerns, an unearned "reward" for negligible human rights advances, and an act that would legitimize an unelected government kept in power by Soviet troops. Participants did not accept the argument that the crown would be returned to the people of Hungary, rather than its government, and feared it might eventually be taken to Moscow.

Other specific issues were raised: Why does the United States recognize Yugoslavia as a single nation while Croats wish independence? Why does the United States protest of "elite Russian dissidents" while ignoring treatment of those in the Ukraine? What has the United States done about treatment of the Hungarian minority in Romania?

Those present protested "exploitation" of Americans when they travel in Eastern Europe or send packages there. A proposal that ethnics protest excessive customs duties by refusing to send parcels to relatives in Eastern Europe was greeted with some enthusiasm. Another popular proposal was the formation of an ethnic advisory committee to consult with the Department on Eastern European policy.

Most of the views expressed in this session were reiterated the following day during assembly workshops, particularly those dealing with human rights and East-West relations.

East-West Relations

Despite the diversity of views in the workshop, there was underlying agreement on four points:

- (1) The United States must maintain its fundamental military strength.
- (2) While avoiding the danger of war, we must place pressure on the communist world to expose them to our values.
- (3) Arms agreements are desirable, but must be verifiable.
- (4) We must not concentrate on bilateral relations with communist nations, but act in concert with our European allies.

There were differences on what constituted an acceptable level of military strength from which to deal with the communist world, especially the Soviet Union. Some deeply distrusted the USSR and believed the United States is conceding too much in every area of East-West contact, including trade arrangements and technology sharing. These persons implied that the United States is also falling behind the Soviet Union in military strength which should, at the very least, be equal to that of the USSR.

EXCERPTS FROM THE NEW DOCUMENTS OF THE LITHUANIAN HELSINKI GROUP

(As Given by ELTA, New York, in English Translation, January 1978, No. 1, in Full)

To: The Belgrade Commission, Monitoring the Observance of the International Agreements signed in 1975, in Helsinki.

From: The Lithuanian Social Group for furthering the implementation of the Helsinki Agreements.

STATEMENT ON THE PRESENT SITUATION IN LITHUANIA

The present *status quo* in Lithuania is the result of an ultimatum, submitted at 11:00 p.m., on June 14, 1940, in Moscow, by **Molotov**, the Chairman of the Council of the People's Commissars of the Soviet Union and Commissar of Foreign Affairs, to **Urbsys**, Lithuanian Minister of Foreign Affairs. The army of the Soviet Union, on these grounds, crossed the frontier of Lithuania already on the following day, June 15, at 2:00 p.m., and occupied the main Lithuanian cities.

Molotov's deputy, **Dekanozov**, was dispatched to Lithuania and tried to standardize the country's life in accordance with the Soviet pattern. The results were terrible: not only were all political parties closed down, the private press liquidated, social organizations suppressed but, beyond that, over 40,000 people were imprisoned or deported to Siberia, sparing nobody, neither infants, nor old people.

It is no wonder, then, that at the outbreak of the German-Soviet war, the four largest Lithuanian political parties tried to restore Lithuanian state sovereignty, but the Nazis swiftly paralyzed their efforts.

When in 1944 the Red Army once more entered Lithuania, as early as on November 11th, a special bureau, attached to the Central Committee of the Communist (bolshevik) party was formed in Moscow under the leadership of **Suslov**. The following year alone, more than 4,000 employees were purged from various agencies in Lithuania. By April 1947, 1350 more people were discharged because, in April 1945, 6,116 officials, who could not speak Lithuanian, were sent to Lithuania. According to KGB Colonel **Mikhailov**, stationed in Vilnius, 50,000 Lithuanians perished with weapons in their hands, three times as many were sent to prisons and camps, where the casualties were as high as in the forests, and how many had to be deported to Siberia!

After Stalin's death, some of the deportees were allowed to return, and some of the political prisoners were released from camps. But, alas, to this very day, many are not allowed to return to Lithuania, their fatherland, and are kept in exile without trial and indefinitely . . .

. . . The situation of the Lithuanian language is difficult. Five times as many Russians are living in Lithuania today than prior to World War II, especially in Vilnius and Klaipeda. Therefore, in some offices it is impossible to make oneself understood in Lithuanian, for instance, in the Vilnius railway station, in some post offices, on the street with the policemen

on duty, etc. In Latvia, where on the eve of the war there were 18 Lithuanian schools, they have all been closed. Many lands, recognized as part of Lithuania by the peace treaty between Lithuania and the Soviet Union, signed on July 12, 1920, today are under the Belorussian administration. Lithuanians are autochthonous in those lands. They have no Lithuanian schools, while in Apsas and Vydziai the churches have been closed; the church of **Pelėsa**, built by Lithuanians after World War I, has been transformed into a warehouse, its towers have been razed, while Rector **Vienazindis** was imprisoned in 1950. Consequently, Lithuanians in Belorussia have no schools, no churches, and Lithuanian priests are not allowed to take up residence there . . .

The Lithuanians in Latvia are given the explanation that, if they want to study in Lithuanian, they must go to Lithuania, but the Russians are not told that their children should go to Russia to learn Russian. The Ministry of Education has specified that the curriculum of the senior class in Lithuanian high schools contain only four weekly hours of the Lithuanian language and five hours of the Russian language . . .

In schools, the history of Lithuania and of the world are taught in a special manner—it is not a history of states of states, or nations, or kings, or dukes, but the history of economic relationships and of the so-called "class struggle," elucidated by the party line. Therefore, not a single textbook of Lithuanian or world history, or any publication on the subject, published prior to 1940, is allowed into the schools. Not only those, but all books published prior to the above-mentioned events have been removed from all school libraries, and most of them have been destroyed. The exception has been made only in favor of some institutions of higher learning and scientific institutions, where such publications have been placed in the so-called special funds, which are accessible only with a special permission. . .

The history of Lithuanian literature has been arranged in such a way that several writers who had retreated to the USSR during the war years are being recognized as great Lithuanian classics, while there is silence about the mass of Lithuanian writers who had fled to the West, or some of them are mentioned only after their death. The writers who have returned from the camps or from Siberia also have a difficult time.

To this very day, KGB agents keep seizing prewar books or periodicals, whenever they are engaged in a house-search. Where are they deposited? Only the KGB could answer this question.

The Soviet press explains the matter as follows: "It was necessary to reevaluate the cultural heritage of the Lithuanian nation from the Marxist-Leninist point of view: by taking over its democratic and socialist tendencies, to criticize the bourgeois-nationalist conceptions, especially in the areas of history, literature and other social sciences. It was also necessary to broadly propagate sci-

entific atheism, a helper in the struggle against the religious views disseminated by the church." (Algirdas Rakunas, *Klasiu kova Lietuvoje 1940-1951 metais*—The Class Struggle in Lithuania, 1940-1951, Vilnius, 1976, p. 178.)

The propagation of so-called scientific atheism continues today, and the means to propagate it have not improved. Let the official press speak for itself:

"When we were healing the war-inflicted wounds, developing education, culture, improving health care, there was an unusual space shortage in our republic. Therefore, it was completely natural for the local government organs to use the nationalized specious rectory buildings for these vitally important matters. (Article by J. Anicas, in *Uz socializmo sukurima Lietuvoje*—For the Creation of Socialism in Lithuania, Vilnius, 1969, p. 306.) We would like to add that not only rectories, but also parish halls, their libraries, and even the buildings housing church servants were used for that purpose. Many libraries were destroyed in this manner, e.g., the Marian library in Marijampole (now Kapsukas), which contained over 50,000 books. One might add that the old archives of the dioceses were seized by force for the same purposes.

The Soviet press continues as follows: "The use of selected former cult buildings mostly for culture, education and health care, in the process of improving the social servicing of the population, was a greatly humane affair, and the substantial majority of the working people gave its support to it" (Ibid., p. 306). May we express our doubts if the "substantial majority of the working people" did approve, for instance, the transformation of the St. Casimir Church in Vilnius, built in 1604, into a warehouse for alcoholic beverages for an entire decade. And is not the period of the "healing of the wounds" and of "postwar humanism" lasting a bit too long? Perhaps it is time to begin to return to the communities of religious believers at least their surviving possessions? After all, three-quarters of the churches in Vilnius, including the Cathedral-Basilica itself, remain closed. Much is being written and talked about the care for the architectural and artistic monuments. The Church of the Sisters of the Visitation in Vilnius (built in 1729) also bears the inscription that it is an architectural monument, but that did not prevent the destruction of its interior in 1965 and its transformation into a prison. That status also did not prevent the removal of the bells on September 8, 1966, from the All Saints Church (built in 1620, also in Vilnius) after it had been closed. A two-story chapel in Antakalnis, Vilnius, erected 300 years ago, was destroyed in the same year, although it was in nobody's way—even today the site remains empty and the trees that used to surround the chapel are still there. And only a couple of years ago the popularly venerated Hill of Crosses near Siauliai was devastated again. This sad list could be continued endlessly. May we also add that all Catholic monasteries in Lithuania remain closed, while of the former four theological seminaries only one is allowed to continue; and even that seminary could take in only five new seminarians three years ago, while the average mortality of priest *per annum* is four times as large.

The Constitution of the USSR guarantees to the atheists the right to anti-religious propaganda, yet the believers are allowed only the

performance of their cult rituals, and not religious propaganda. How, then, is the equality of all citizens to be understood? Because the freedom to perform the cult rituals so far remains limited to the paper of the Constitution—the believers are not allowed to celebrate even their major holidays, which is part of the concept of performance of religious cult rituals. Religious believers continue being fired from work for celebrating their holidays; when children stay away from school on such holidays, their parents are summoned to appear and receive a scolding. Television and radio are permeated with atheism, and meanwhile both these organizations are maintained with the money of the believers, too. The believers of all religious denominations in Lithuanian do not have their own press. And if that were not enough, not only the laity, but also the clergy are forbidden to teach prayers to the children, although for the latter it is their direct duty and an inseparable component of the very concept of the cult. The priests who dared to do that have been incarcerated, imprisoned in camps, or otherwise punished . . . the equality of believer and non-believers exists on paper only. (To Be Concluded)

FOR A PROFILE OF SOVIETICA AND THE RUSSIAN

The Columbia University in the City of New York has announced a forthcoming "Serious inquiry into the problems of ethnic Russian leadership in the USSR today," a discussion to be conducted by leading scholars and experts in the Russian, Soviet and ethnic fields. This colloquium, according to prof. Edward Allworth, director of Columbia University's PROGRAM ON SOVIET NATIONALITY PROBLEMS will be held May 5-6, 1978 in New York City at the institution's 1203 International Affairs Bldg., 420 W. 118th St., N.Y. 10027. The title of the event is "Ethnic Russia Today: Undergoing An Identity Crisis?"

Discussions will concern the status of Russia and Russians as one of the ethnic groups and eponymous administrative units of the USSR in the 1970s and dwell upon its demographic, economic, historical, literary, political, religious, social, language or other considerations.

Specifically, though tentatively, the propositions to be tested in the Colloquium are listed as follows:

(Note: the terms "Russian," "Russians" or "ethnic Russia" refer to that distinct ethnic group alone, and exclude all other Soviet ethnic groups.)

Whatever the course of modernizing Soviet life, current and recent developments will inevitably affect it greatly. To assist the Colloquium in undertaking a systematic inquiry into Russia's and Russians' present situation, prospects, and the Russian potential for altering the political attitudes and arrangements in the USSR, above all in the nationality question, the following propositions are outlined:

1. Neither the present "RSFSR" nor "USSR" as such provides the Russians, staunch homeland lovers, with a symbol which offers an emotional attachment precise enough for their ethnic needs today.

2. As demographic Russia urbanizes, grows in numbers but slips closer to plurality status, and further disperses throughout the USSR, the Russian group's basic outline becomes less and less distinct. These developments put pressure upon concerned guardians of Russian values and identity to counteract this diffusion of the group.

3. The Russian language by 1970 had become common property for 76% of the entire Soviet population. This widespread adoption of Russian has introduced some alien usages into the tongue and has made the language the property of many non-Russians, deemphasizing its exclusive role in Russian identity.

4. Except for times of extreme external peril, religion—Russian Orthodoxy—can no longer be expected to exert strong influence upon ethnic identity in the RSFSR.

5. The rise of ethnic tensions in the USSR may serve nationalities constructively as a reminder of eponymous group boundaries. For the ruling Russian group, however, ethnic antagonism seems only to sustain opposition to it, complicate the job of administering, and to diminish the reservoirs of self-confidence required to maintain a dominant position unsupported by drastic coercion.

6. Russians lack some of the crucial official recognition (e.g., no designated RSFSR CP, no separate republic capital) which supports the group awareness of many Soviet nationalities. This deprivation may continue to deny important support to Russian ethnic identity.

7. The continued ideological emphasis placed by Soviet authorities upon the supposed unity of "the Soviet people (narod)" as a whole tends to dampen Russian self-awareness and obscure external identity politically.

8. Russians in the USSR have been required to exercise greater ethnic self-denial than have other groups.

9. Drift and uncreativity in Soviet nationality policies is related to a general deterioration in ethnic Russian morale and unity.

10. The Soviet leadership tries to sustain Russian group awareness and ethnic activism at just the expedient level for optimum use in attaining CP goals without provoking an upsurge of chauvinism and nationalist reaction.

Additionally, professor Edward Allworth notes that:

Suggestions for two additional pertinent propositions, with written justifications, may be submitted until March 1. Each submission must be fewer than five typewritten, double-spaced pages in length. Notification of acceptance or rejection will be sent within four weeks after receipt. Two authors of the two additional propositions accepted for discussion will be paid an honorarium and be reimbursed for economy air travel (within the continental limits of the United States) after their participation in the Colloquium.

Inquiries and submissions to:
Professor Edward Allworth
1203 International Affairs
Columbia University
New York, N.Y. 10027
Telephone: (212) 280-5198.

ADMINISTRACIJA RAŠO:

Prenumeratorių dėmesui

Visiems, kurie atnaujina prenumeratą čekiais, administracija nutarė nesiųsti atskirų pakvitavimų, nes jų sugrįžęs čekis yra įrodymas, kad prenumerata užmokėta.

Tiems, kurie moka grynais pinigais arba pašto perlaide, bus siunčiami pakvitavimai.

Jeigu dėl kokių neaiškumų ar dėl nurašymo nuo prekybos išlaidų kas norėtų gauti atskirą pakvitavimą, malonėkite apie tai išsąsami čekį pranešti.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Aldona Andriušis, Dorchester, Mass.

Dr. P. Atkočiūnas, Cicero, IL
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
Pranas Baltuonis, Canada

Alfonsas Bimbiris, Los Angeles, Calif.

Vyt. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles.

Dr. M. Devenis, St. Monica, CA.
Dariaus-Girėno Klubas, Detroit, Mich.

B. V. Galinis, C. E. Norwell, MA
Paul Gylys, Olympia, Wash.

Dr. J. Jurgilas, Granada Hills, Calif.

Birutė Kemėžaitė, Chicago, Ill.
Dr. Alfonsas Kontvis, Westminster, Calif.

Msgr. J. Kučingis, Los Angeles,
W. Markalonis, Reynoldwille, Pa. Calif.

B. Macijauskienė, Point Pleasant, Beach, N.J.

Msgr. L. Mendelis, Baltimore, MD.

E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.

P. Misevičius, Toronto, Canada.
Dr. J. Naujokaitis, Claremont, Calif.

W. Maker, Burbank, CA.
A. Musteikis, Fallon, NE.

Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
A. Pocius, Elizabeth, NJ.

Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.

Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M.

Rev. P. Sabulis, Waterbury, Ct.
Petras Sakas, Glendale, Calif.

Tadas A. Skirgaila, Los Angeles, California.

Rev. F. E. Statkus, Grand Rapid, MI

M. Šarauskas, Winnipeg, Canada.

Rev. Skilandžiūnas, Kanada.
Vic. Stankus, DDS.

Jonas Talandis, Olympia Fields, Illinois.

"Talka", Hamilton, Canada.
Rev. Ignas Urbonas, Gary, IN.

Juozas Vitėnas, Washington, DC.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

Ed. Žiaušys, Amsterdam, NY.

Atkelta iš psl. 3

kalas, bet misija; kuris sielojasi spauda, besirūpinančia atgimtančios Lietuvos pilnutiniu gyvenimu—religiniu ir tautiniu.

Savanoriai tebėna mums pavyzdys. Partinius ir asmeninius ginčus atidėsimė iki tos dienos, kada būsimė laisvi ir tautiškai subrendę. Savanoriai ėjo mirti vardan Lietuvos. Tuo tarpu Lietuva iš mūsų gyvybės kainos nereikalauja. Ji prašo mesti be reikalo ginčijusis ir tarpusavy kovojus.

Nepamirškime partizanų tėvynės meilės ir ju didvyriškumo. Kai prieš keletą metų Lietuvoje vienas 18 metų partizanas po ligų kankinimų buvo paguldytas prieš didžiulį tanką, kad išduotų save, draugus ir paslaptis, jis tylėjo. Pajudėjo maskolių tankas ir išpaudė didvyrio širdį kankinių žemėn...

Tankai yra bejėgiai sunaikinti tėvynės meilę kovotojų širdyse; priešai bejėgiai bus, jei nepaulaužiama viltimi, knygnešių, savanorių ir partizanų dvasia gyvensime, kovosime vardan tos Lietuvos... Kada Gedimino kalne laisvės varpas prabilti negali—mes nenutilsime. Būti tėvynės laisvės šaukliu svetur—mūsų šventoji pareiga.

(Iš knygos "Žodis ir gyvenimas," 1955.)

Chicagos miesto muziejų Kultūros Centro atidaryme: iš k. Stanley Balzekas, Jr., Illionois senatorius R. Daley; Chicagos miesto mēras Michael A. Bilandic.

Pictured on the enclosed photograph from left, Stanley Balzekas, Jr., President of the Balzekas Museum of Lithuanian Culture in Chicago, Senator Richard Daley, Mrs. Michael A. Bilandic and Chicago's Mayor Michael A. Bilandic. The group is pictured at the opening of the beautiful new Cultural Center of the Chicago Public Library on October 17, 1977. Mr. Balzekas is a member of the Library's Board of Directors.

ALBINAS MARKEVIČIUS

Apdraudos Agentūra

M. & R. AMERICANA

Insurance Service, Inc.

2113 Wilshire Blvd.

SANTA MONICA, CA 90403

393-9801

828-7525

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Ankai — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510

2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629

Telefonas: (312) 737-6784

— ir —

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

AUKOS LD ŽURNALUI REMTI:

\$20 — R. Giedraitis, DDS, Ca.

\$15 — St. ir St. Damuliai, Vista Calif.

Po \$10 — K. Virbickas, Philadelphia, Pa., K. Laucius, Chicago, Ill., E. Venckūnas, St. Monica, Ca.

Po \$5 — P. Vaitkūnas, Kanada, J. Šepetys, Detroit, Mi., Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD, K. Aukštkalnis, Eugene, OR, Msgr. V. Balčiūnas, Thompson, Ct., B. Lukas, J. Girevičius, Canada, B. Kaslas, Wyoming, Pa., E. Pikelis, Chicago, Ill., Ona Vabalas, Venezuela, A. Diržys, P. Kudreikis, Canada, J. Gepneris, Chicago, Ill.,

\$8 — Simas Kudirka, Bronx, N.Y.

Po \$3 — Rev. M. Kirkilas, Chicago, Ill., L. Bajorūnas, N.Y., St. Baniulis, Cicero, Ill., M. Ugenas, St. Petersburg, Fl., Vl. Petrauskas, Chicago, Ill., W. Skinder, Chicago, Ill.

Po \$2 — Albinas Kantvydas, Kanada, S. Augonis, S. Boston, MA, A. Galdikas, CA, A. Orvidas, A. Aleksis, Waterbury, Ct. S. Jan-kauskas, Hot Springs, AR.

\$1 — P. Sidaras, Canada.

Labai ačiū visiems parėmusiems L.D. žurnalo leidimą —

A. Skirius, leidėjas

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum

Savings insrd. to \$40,000 by FS LIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

KNYGŲ RECENZIJOS

Dagys rejuoja ir dainuoja. Knyga -albumas didelio formato. Išleista Toronte, Kanadoje, tiražas 1000 egz.

Skulptorius Jokubas Dagys šia knyga žengia savo poezija ir menu: 150 eilėraščių rinktinę puošia įvairūs meniniai darbai. Knyga graži sau paskaityti ir kitam dovanoti.

J. Dagys, gimęs 1905-12-16 Šlepščių k., Biržų aps. Baigęs Biržų gimnaziją ir meno mokyklą Kaune, ilgesnį laiką mokytojo gimnazijose. Ruošė savo darbų parodas. Kelia po vakarų Europą pažinti meninį pasaulį. Šiuo metu gyvena Toronte, Kanadoje.

Būdamas dar gimnazijoje, buvo mokinių laikraščio "Saulėtekis" redaktorius. Apsčiai savo eilėraščių spausdino tame laikraštyje; be to, bendradarbiavo Lietuvos ir Amerikos lietuvių spaudoje.

1967 Kanadoje išleido didelio formato albumą **Dagys Sculptures and Paintings**. Knyga tuoj pat buvo išpirkta.

Dariaus-Girėno klubas, 1952-1977, Detroit. Sukurtuvinis leidinys, 32 psl., viršeliai spausdinti sidabrine spalva, tekste daug nuotraukų. Redagavo A. Grinius.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis, 'Gifts International', 'Parama', 'Terra', 'Marginiai'.
Cleveland, Ohio — J. Žilionis
Detroit, Mich. —
St. Anthony's Parish Library.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — F. Sodaitis
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušoras, A. Kuolas, P. Misevičius.
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish Library)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p.
Išlaiko L. Radijo Klubas. Pirm. J. Mitkus,
2610 Griffith Park Blvd., Los Angeles, CA
90039 — Tel. (213) 662-6591

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 102.7 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227: Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpie.
AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties
Medford-Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WNSR - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMA

7 programos savaitėje
Daily 12:30-1:00 pm Sat.&Sun 8:30-9:30 am
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja **Aldona Daukus-Barcus**
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

LIETUVOS AIDAI

Peuktad. 9:30 — 10:00 v. v. — 1490 AM
Šeštad. 8:00 — 10:00 v. v. — 106.3 FM
Sekmad. 9:30 — 10:00 v. ryto — 1230 AM
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ, 2646 W. 71st
St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English
and Lithuanian

Produced by **Anthony J. RUDIS**
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Sundays 2 to 3 PM
WXRT-FM 93.1 MHz.

Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos reikalais kreiptis: **Albert Misiu-**
nas, 2483 Woodmere, Detroit, Mi 48209,
tel. 841-3026; **Algis Zaporackas**, 4120
Yorba Linda Dr., Royal Oak, Mi 48072,
tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:25 — 9:05 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. **Vacys Urbonas**.
17175 Gaylord Ave., Detroit, MI 48240
Telefonas: 537-9642

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:30 - 5:30 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**.
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, **Alfonsas Dzikas** ir
Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford CT 06114
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: **Romas Kezys**, 217-25 54th Ave.
Bayside, N. Y. 11364
Telefonas: 229-9134

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12:30 — 1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15243

Hot Springs, Ark.

Lietuviška Radijo programa

"LEISKIT I TĖVYNĖ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekv. mėnesio antrą ir ketv. sekmadienį
nuo 2:30 ligigi 3:00 val. p. p.

iš radijo stoties KBHS - banga 590 AM.

Programos vedėja **Salomėja Šmaižienė**
204 Hilltrop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.

Stotis: WXXI-FM 91.5 MC

Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.

Klubo valdyba: **Al. Gečas**, pirm., **R. Kirš-**
teinis, vicepirm., **J. Kroktytė**, sekr., **Rūta**
Ilgūnaitė, išd., **L. Laukaitienė**, narė.

Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY
14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS BALSAS

W — 104 FM Stereo

Sekmadieniais 8 — 9 val. vak.

Ved. **Viktoras Vaitkus**

10 John St., Waterbury, Ct. 06708

Tel. 756-5173; 754-8780

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.

CFMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada.
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 - 2:00 po pietų

Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM

Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.

614 Tedwyn Dr.

Mississauga, Ont., Canada

L5A 1K2

Tel. (416) 275-3134

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas **Dr. J. Gailius**.

Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas **Kun. Dr. V. Kazūnas**.

Adresas: Sezione Litvana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

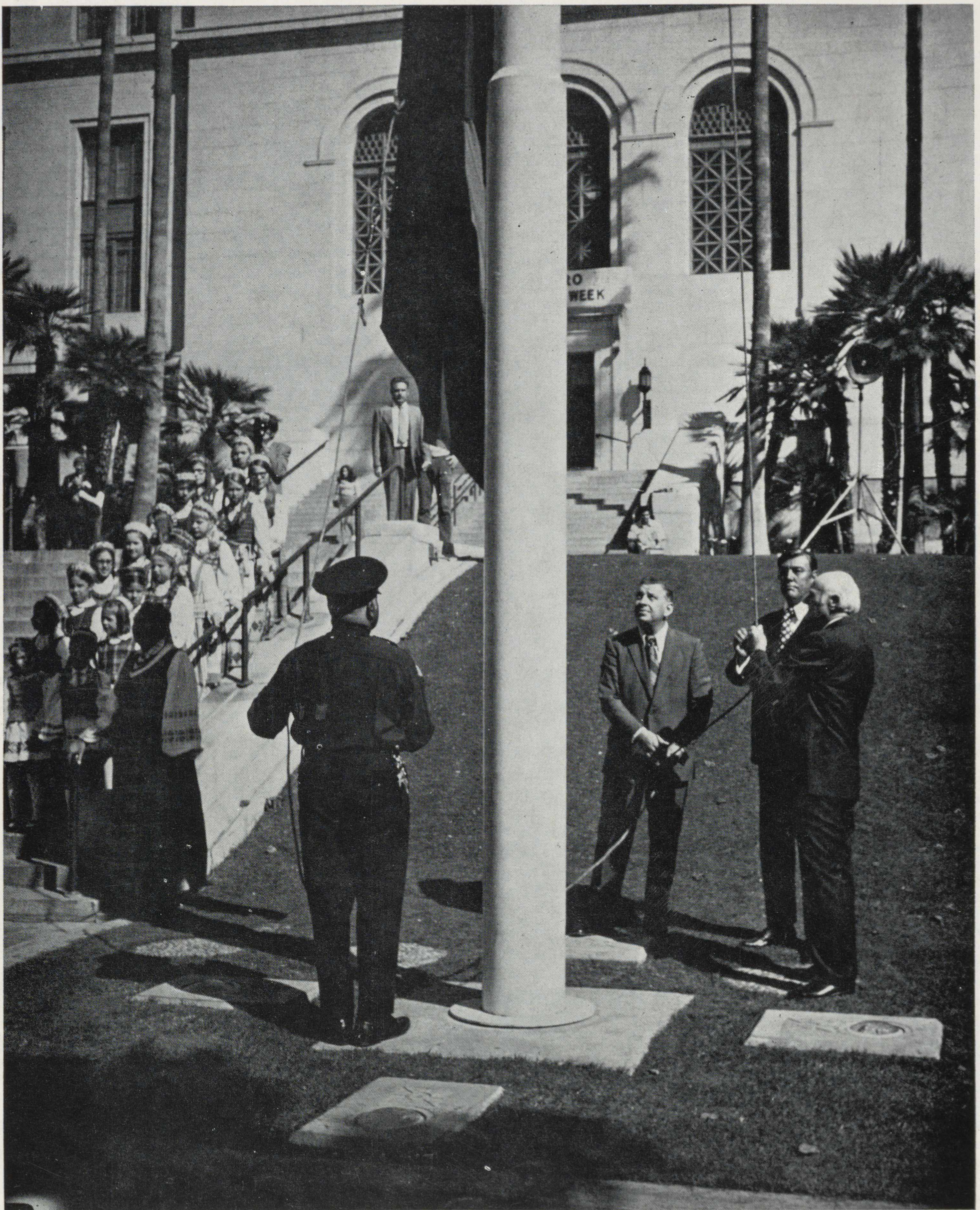
Isteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100

Tolius šlutas, vald. pirm.

Vasario 16 d. proga keliama Lietuvos trispalvė drauge su Amerikos vėliava prie Los Angeles City Hall.